

HET DAMSPEL

HET MAGAZINE VOOR ALLE DAMLIEFHEBBERS

DECEMBER 2012 - 104E JAARGANG NR. 4

**Tsjizjov voor de
eerste keer
Europees kampioen!**

pagina 6

**WERELDRECORD
Kloksimultaandammen
in Noordoostpolder**

pagina 14

Kerstoploswedstrijd

pagina 27

**NK RAPID
in Utrecht**

pagina 19

**Alexander draait
in hoog tempo
zijn rondjes**

BEELD: GEB KOS

Lid van de bondsraad: iets voor u?

Het hoogste orgaan binnen de KNDB is de bondsraad. Deze bestaat uit eenentwintig leden. Twaalf van hen worden aangeleverd vanuit de provinciale bonden en de andere negen leden bemensen zogenaamde 'open plekken'. Via deze weg zoeken wij naar nieuwe bondsraadsleden voor deze 'open plekken'.

Lijkt het u interessant en zinvol om gedurende een periode van drie jaar de halfjaarlijkse bondsraadsvergaderingen bij te wonen? Dan nodigen wij u van harte uit om u aan te melden als bondsraadslid. De nieuwe periode gaat juni 2013 in en eindigt juni 2016. U kunt zich aanmelden door een mail te sturen aan bonds bureau@kndb.nl waarin u aangeeft dat u zich kandidaat stelt en waarin u tevens verklaart dat u, in het geval er n.a.v. deze oproep slechts negen of minder kandidaten zouden melden, inderdaad bereid bent om het bondsraadslidmaatschap op u te nemen.

COLOFON

www.kndb.nl • damspel.kndb.nl

HET DAMSPEL

officieel orgaan van de KNDB

104e jaargang nr. 4, december 2012

Inleverdatum kopij volgend nummer:

15 FEBRUARI 2013

Uw toernooi in Het Damspel?
Neem contact op met de redactie.

DAMNOTATIE

	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	
11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	
26	27	28	29	30	
31	32	33	34	35	
36	37	38	39	40	
41	42	43	44	45	
46	47	48	49	50	

Er wordt alleen op de donkere velden gedamd. Elk donker veld heeft een nummer, zie hierboven. Zwart begint op de velden 1 t/m 20 en wit op 31 t/m 50. De cijfers in dit blad verwijzen naar de donkere velden. Met 26-21 bedoelen we dat de schijf van veld 26 naar veld 21 schuift. En 29x20 betekent dat de schijf van veld 29 een schijf slaat en terechtkomt op veld 20.

Redactie

hetdamspel@kndb.nl

Vaste medewerkers

Johan Bastiaannet, Fred Ivens, Ton Sijbrands, Gep Leeftang, Wim van Mourik, Harry de Waard, Herman van Westerlo, Andreas Kuyken, Nico Konijn, Erik van de Weerdhof, Gerard Kolsloot, Frits Luteijn, Bert Dollekamp, Paul Visser, Leo Aliar

Bonds bureau/ Redactieadres

Bondsdirecteur: Arjan de Vries
Landjuweel 62,
3905 PH Veenendaal
Postbus 326,
3900 AH Veenendaal
Telefoon: 0318-581288
Fax: 0318-559348
(ledenadministratie)
bonds bureau@kndb.nl

Postbank 140731

Rabobank 16.11.61.588 t.n.v.
Penningmeester KNDB
Post voor het bestuur via het
Bonds bureau

Abonnement

€ 20,00 per jaar.

Het Damspel wordt onder alle leden van de KNDB verspreid. Abonnees zijn lid van de KNDB.

For subscription rates abroad please contact bonds bureau@kndb.nl

Pour les tarifs d'abonnements à l'étranger veuillez contacter bonds bureau@kndb.nl
Het Damspel is ook verkrijgbaar in braille. Voor informatie: CBB, 0341-565477

Bonds bureau FMJD

Orteliusstraat 147/hs
1057 AX Amsterdam
020-6167402

WCDA

G.J. van der Werff,
Burg. Bickerstraat 53
1111 CA Diemen
020-6994090

Kring voor Dampromblematiek

Arjen Timmer
Scharrenburgersteeg 34
6741 LT Lunteren
06-31014351
arjen.timmer@gmail.com

NVGD

M. Zandbergen
Fluessen 38
8032 MK Zwolle
038-4551978

Vormgeving

Graficelly, Reeuwijk

Druk

BDU, Barneveld

Het KNDB-lidmaatschapsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december. Aanmelden als lid kan op elk moment van het jaar. Uw lidmaatschap eindigt op 31 december van het jaar waarin u als lid wordt afgemeld. Nieuwe leden (= leden die in het afgelopen jaar nog geen KNDB-lid voor deze vereniging waren) betalen voor de rest van het kalenderjaar waarin zij lid worden een gereduceerde contributie van 5 euro. Dit welkomstarief geldt zowel voor jeugdleden als voor senioren. De normale contributiebedragen per jaar zijn: • voor senioren € 35 • voor junioren € 25 • voor aspiranten € 20 • voor pupillen en welpen € 15.

EK Emmen 2012 pag 6

Wereldrecord kloksimultaan pag 14

Sportparade in Papendal pag 20

Vierde Portugal Open pag 32

INHOUD

TOERNOOIEN

EK Emmen 2012	6
Huisdammerstoernooi	11
Laren Gelderland	
NK rapid 2012	19
Portugal Open	32

RUBRIEKEN

Partij-analyse	12
Zetjeschrap	22
KNDB Bestuur	23
Vuurwerk	24
Problematiek	25
Eindspel	26
Kijkjes in de damwereld	28
Damkalender	33
Curiosa en Panorama	34

OVERIGE

Wereldrecordpoging kloksimultaan dammen	14
Clinic KNDB op de Papendal Sport Parade	20
Kerstoploswedstrijd	27
De Damacademie	29
Selectiedag centrale trainingen	30

Van de redactie

Voor u ligt de laatste editie van Het Damspel 2012. Het is een gevarieerd nummer geworden met veel verslagen van evenementen van de laatste maanden. Uiteraard een ruime bijdrage van het EK in Emmen, het belangrijkste en grootste evenement van het jaar. Ook alle vaste rubrieken treft u aan. De redactie is wel op zoek naar iemand die de rubriek Problematiek wil verzorgen. Dankzij Arne van Mourik is hier tijdelijk in voorzien maar wij zouden graag een vaste medewerker zien. We zijn veel dank verschuldigd aan alle medewerkers die dit jaar hun bijdrage hebben geleverd. We hopen ook in het nieuwe jaar weer op ze te kunnen rekenen.

Wij wensen iedereen goede feestdagen toe en een, in alle opzichten, voorspoedig 2013.

Johan Haijntink

Strijd om Europese damtitels woekerde in Emmen

TEKST HERM JAN BRASCAMP
BEELD HARRY DE GROOT
HERM JAN BRASCAMP GEEFT
INDRUKKEN VAN BINNEN-
UIT. TIJDENS HET TOERNOOI
VERZORGEDE HIJ DE DAGE-
LIJKSE BERICHTGEVING OP DE
WEBSITE.

Van 16 tot en met 22 september werden in het Van der Valk Hotel Emmen de Europese kampioenschappen gespeeld. Het was een groots opgezet toernooi met 102 deelnemers, dat perfect in goede banen werd geleid. De organisatoren van de gemeente Emmen en damclubs Emmen en Hijken DTC kunnen er met tevredenheid op terugkijken.

Van te voren ging de meeste aandacht uit naar de plaatselijke favoriet Roel Boomstra. Hij was in topvorm. Nog maar een maand eerder had hij wereldkampioen Georgiev aan de rand van en nederlaag gebracht op de World Mind Sports Games in Lille. Later, in diezelfde Games, was hij wereldkampioen sneldammen geworden in het tempo "rapid", vijftien minuten plus vijf seconden per zet. Een grappig detail: moest er voor het EK in Emmen gekozen worden voor een Zwitsers systeem of voor een poulesysteem met voorronden en finalepoules? In het laatste geval lagen de betere kansen bij de Russen in de onvermijdelijke sneldambarrages, zo was volgens de geruchten een afweging. De eerste twee dagen kwam het niet uit de verf. In de eerste ronde beleefde Roel onplezierige momenten tegen Kudriavtsev. Na een afwikkeling waarin beide spelers op dam kwamen koos Kudriavtsev voor een elegante vereenvoudiging die er kansrijk uitzag, maar remise opleverde door twee kleine finesses. Wiersma schreef dat de Rus het op een groot eindspel moest laten aankomen. In de tweede ronde kwam Roel niet door het beton van Stokkel. In de derde liet hij toe, dat Shkliakovski in het late klassieke middenspel zijn achtergebleven schijf activeerde.

In het vervolg van het toernooi herstelde Roel zich met overwinningen op de Hijker tientalgenoten Sipma en Domchev. In de slotronde deed hij er met een hekstelting alles aan tegen koploper Tsjizjov. Roel maakte wat hij zelf noemde een "opbouwfoutje" waardoor Tsjizjov loskwam. Remise, Tsjizjov kampioen en Roel op één punt

elfde. Een tegenvaller? Och, je speelt goede toernooien en minder goede. Het was een drukke tijd. Na de zware wereldbeker in augustus heeft Roel de studie natuurkunde weer opgepakt. Hij beoordeelde zichzelf niet topfit en supergeconcentreerd tijdens het EK. Natuurlijk deed Roel het helemaal niet slecht. Hij eindigde met één punt achterstand op een vijftal spelers, bleef ongeslagen en haalde twee fraaie overwinningen. Vooral zijn overwinning op Domchev was een strategisch hoogstandje om van te smullen (Sijbrands).

ZWITSERS SYSTEEM

In dezelfde rubriek bekritiseert Sijbrands het Zwitsers systeem. Een toernooi met 68 deelnemers heeft bij voorkeur 67 ronden, schrijft hij. Tja, tijd en geld: je wilt een vrij kort en goedkoop toernooi met een grote verscheidenheid aan deelnemers. Dit EK pakte zeer Zwitsers uit. Na vier ronden stond Tsjizjov al alleen op kop na overwinningen op Sipma, Heusdens en Amrillaev. Er was toen een groepje van acht achtervolgers. Na die geweldige start trof Tsjizjov (Zwitsers vanzelfsprekend) alleen maar sterke tegenstanders. Met remises behield hij zijn koppositie en ondertussen bleef zijn tegenstandersgemiddelde hoog. Bij het ingaan van de laatste ronde stond hij nog steeds één punt voor, nu op een peloton van vijftien. Dankzij zijn onaantastbare tegenstandersgemiddelde kon de titel hem met een remise tegen Boomstra niet ontgaan. Bij het bestuderen van tabellen in het Zwitsers systeem valt iets bijzonders op. Het blijkt gunstig te zijn enkele overwinningen te halen en verder uitsluitend remises. Een nederlaag, gecompenseerd door een extra overwinning, levert een lagere plaats op. Zo behaalden de vijf koplopers in Emmen drie overwinningen en zes remises, met uitzondering van Amrillaev. Die trof na zijn nederlaag tegen Tsjizjov zwakkere tegenstanders met als gevolg een vierde overwinning, maar een lager tegenstandersgemiddelde. Loont in het Zwitsers systeem een voorzichtige strategie? Dat zou jammer zijn, we zoeken het nader uit.

WINNAAR

Tsjizjov speelde een schitterend toernooi met fraaie overwinningen op Sipma, Heusdens en Amrillaev. Alle drie capituleerden ze na een hele partij onder druk te hebben gestaan. De opmerkingen van stuurlied aan de wal over "onbegrijpelijk gemiste simpele remises" worden dan gemakkelijk gemaakt. Onzin: na afloop van Tsjizjov – Amrillaev bijvoorbeeld verdrongen zich twee grote groepen Russisch sprekende grootmeesters om de damborden op zoek naar de waarheid. Kortom: een duidelijke en terechte winnaar.

BESTE NEDERLANDER

Beste Nederlander was Pim Meurs. Met drie overwinningen eindigde hij als derde en plaatste zich daarmee voor het wereldkampioenschap 2013 in Ufa, Rusland. Pim

Zoja Golubeva (links) won het kampioenschap overtuigend

Europees Kampioen Alexei Tsjizjov (links) in zijn partij tegen de nummer drie Pim Meurs

Simultaan van Ton Sijbrands

speelde een uitgekiend toernooi met in de eerste ronde een geroutineerde overwinning op de Italiaan Berté. In de tweede ronde versloeg hij de avonturier Kroesbergen in een spectaculair duel. Na een serie remises wist hij in de laatste ronde Andriessen zo ver te krijgen, zichzelf op te blazen. Ook hier natuurlijk veel wijsheid langs de lijn over geluk. Och, Wiersma schrijft: "Nadeel van het Zwitsers systeem is een zekere geluksfactor, want het verloop van de tegenstanders is moeilijk in te schatten. Wereldkampioen Georgiev noemde dit EK een soort loterij, maar dat is betrekkelijk. Veel essentiëler is de rol van de tegenstander, die uiteindelijk de beslissende fout zal maken bij belangrijke duels. Je kunt nu eenmaal winnen door eigen sterk spel of door fouten van de opponent, die zijn eigen ondergang aanricht."

VROUWEN

Bij de vrouwen was Zoja Golubeva duidelijk de beste. Ze leidde vanaf het begin en eindigde met vijf overwinningen. Nina Hoekman bereikte een fraaie tweede plaats. Ze won vier keer maar liet zich door Ayyyna Sobakina verrassen. In de laatste ronde verblinde Nina Darya Fedorovitch met een elegante combinatie.

INCIDENTJES

Natuurlijk waren er kleine incidentjes. Vitalia Doumesh verloor toen ze de klok slecht kon zien na het dichttrekken van de gordijnen. Nshan Alaverdyan (Armenië) nam een geslagen schijf pas van het bord na het indrukken van de klok. Bart Stegeman eiste dat de schijf bleef staan en Nshan protesteerde heftig. De Jury d'Appel bevestigde zijn nederlaag – niet om de schijf, maar omdat hij te luid bleef protesteren. Bij de sluitingsceremonie waren we het Russische volkslied kwijt. Gelukkig kon Alexander Presman zijn mobiel voor de microfoon houden. Een middag winkelen in Emmen dreigde in het nauw te raken, toen het busje niet kwam. Jan Huzen heeft altijd een limousine achter de hand.

BERICHTGEVING

De achttien live borden deden hun werk perfect. Deze keer hebben we maar niet besloten ze een dagje uit de lucht te houden. Alleen de eerste dag moesten de vrouwenborden nog even op gang komen. Het invoeren van de 51 partijen per ronde in Toernooibase lukte, soms met moeizaam zwoegen. Het is aan te bevelen dat daar een speciaal invoerteam voor klaar staat; het Hoogeveen Open in augustus gaf het perfecte voorbeeld. Al met al kwamen de partijen snel door. Los daarvan (of misschien toch daardoor?) was de publieke belangstelling klein.

Het aantal toeschouwers van buiten was nooit hoger dan tien. Natuurlijk trok de simultaan van Ton Sijbrands wel twintig deelnemers (40-0), maar bij de demonstraties door Hans Jansen was het droevig leeg.

MEDIA

Over de aandacht in de pers konden we niet klagen. Het Dagblad van het Noorden en De Telegraaf berichtten dagelijks. In De Volkskrant stond twee maal een rondeverslagje, eindelijk weer eens. De NRC en Trouw wijdden elk een groot artikel aan Roel Boomstra. Van Roosmalen kwam voor NuSport op de slotdag langs om ons dammers een spiegel voor te houden. Een beetje zuur konden we daar wel om lachen. Jammer dat Van Roosmalen van te voren al wist dat dammers wereldvreemde dwazen zijn. Zo kon hij een standje dat hem uitgelegd werd bij voorbaat al niet begrijpen. Even je best doen, Van Roosmalen! Uiteraard besteedde RTV Drenthe ruim aandacht aan het EK. Verder hadden we twintig seconden in Sport Inside op RTL7 met nadruk op de sokken van Pascal Stil.

WEBSITE

Op de website hebben we een bewuste poging gedaan de loop van het toernooi op de voet te volgen. Het plan was om zelf gedurende de ronden commentaar te geven bij opmerkelijke momenten. Dat is wel ongeveer gelukt. Het kan beter, met een damdeskundige die de partijen scherp volgt en een aparte schrijver. Op het WK jeugd in Hijken, van 16 tot 22 december, gaan we aan de slag met zo'n team. Er zit een soort idealistische gedachte achter: met die commentaren heet van de naald snappen de toeschouwers dat het fijne niet thuis vanaf de live borden te volgen is, maar dat persoonlijke aanwezigheid bij het toernooi noodzakelijk is. Daarbij hoort dan wel een demonstratiezaal met uitleg tijdens iedere ronde.

ORGANISATIE

Hier moeten beslist een paar namen genoemd worden. De organisatoren Harry de Groot, Wim Koopman, Kor de Groot, Grietus Aalderink en Björn Winkel hebben zich voor en tijdens het toernooi het vuur uit de sloffen gelopen. Tijdens het toernooi lieten ze er zich volledig in onderdompelen. De grote lijnen, een ruime afwisseling van kleine terzijdes, met ondertussen het eenvoudige tijdrovende handwerk van het invoeren in Toernooibase. Het werkt verslavend. Ze doen het zo weer!

NIEUWE DAMLANDEN

Het toernooi had 102 deelnemers uit 27 landen: 68 mannen en 34 vrouwen. Dankzij de inspanning van de KNDB, met name van ambassadeur Marcel Kusters, konden we een aantal nieuwe landen begroeten: Hongarije, Roemenië, Bulgarije, Slovenië, Armenië, Portugal, Engeland, Ierland en Cyprus. David Harwood was somber over jeugd en dammen in Engeland, hij voorzag dat er over twintig jaar zelfs niet meer op het 64-ruitbord gespeeld wordt. Ödön Kölner uit Hongarije, die er samen met zoon Barnabas en dochter Dora deelnam, was optimistischer. De Draak, de denksportclub voor de jeugd in Boedapest, bloeit.

Nummer twee Guntis Valneris

Nina Hoekman

VAN DER VALK

Het verblijf in Hotel Van der Valk Emmen was hoogst aangenaam. Via de sfeervol gedempte ingangshal en trappartij bereikten we de ruime en lichte speelzaal. Het overvloedige dinerbuffet, waar ook de organisatie dagelijks van genoot, was perfect verzorgd met een mengsel van verfijnde gerechten en degelijke Hollandse kost (Martin, melig: het is boerenkool maar het kan ook andijvie zijn). Van alle deelnemende landen genoten enkele uitverkoren spelers van deze voorrechten. Zoals Michiel Kroesbergen, die dit via zijn vierde plaats bij het laatste NK verdiende. Enigszins beduusd door deze luxe miste hij de eerste lunch en verscheen met knorrende maag aan het bord tegen David Harwood. De pistolet van een el die de toernooirectie aandroeg biologeerde de Brit zozeer, dat Michiel snel won. De vrije deelnemers waren wat eenvoudiger gehuisvest in de vakantiehuizen van Parc Sandur een dikke kilometer verderop.

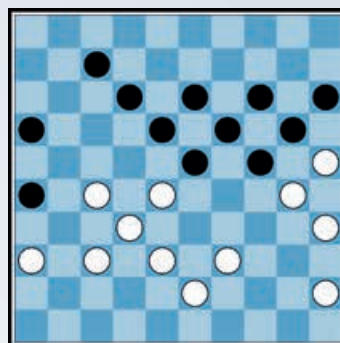
EK dammen 2012 te Emmen – Techniek

TEKST PIM MEURS

In het technische gedeelte van dit artikel vooral aandacht voor fragmenten die nog niet uitgebreid in de media zijn besproken.

In de eerste ronde was er gelijk spektakel, Martijn van IJendoorn wist Vadim Wirny een gevoelige nederlaag toe te brengen!

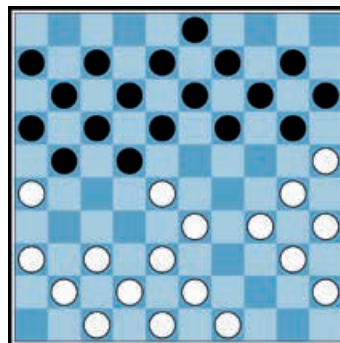
Diagram 1

V. Wirny – M. van IJendoorn
Stand na 37...02-07.

Het explosieve verloop was: 38.45-40 07-11 39.39-34?! (een ultieme winstpoging, na 39.39-33 was de partij in remise geëindigd) 39...11-17 40.43-39 17-21 41.28-22?? (Een moeizame remise heeft wit nog na 41...36-31 12-17 42.39-33 17-22 43.28x17 21x12 44.33-28 12-17 45.38-33 17-21 46.27-22! 18x29 en 47.37-31 met een houdbaar eindspel.) 41...24-29! Het door Wirny geplande 42.39-33? faalt nu op 23-28 43.34x23 18x29! Met winst voor zwart. De partij ging daarom verder met: 42.22-17 20-24 42.17x08 13x02 43.39-33 02-08 44.32-28 21x32 45.36-31 etc. waarna het eindspel door Martijn met vaste hand naar winst werd gevoerd.

Diagram 2

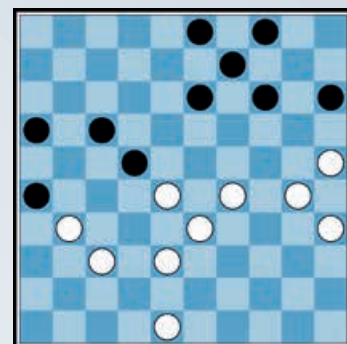

A. Bulatov – H. Vermin
Stand na 16...04-10.

De diagramstand laat een bekende stelling uit de 1.32-28 19-23 opening zien. Bulatov vervolgt volgens de laatste mode met 17.36-31(!). De Zwitserse groot-

meester was getuige het partijverloop nog niet op de hoogte van de laatste ontwikkelingen in deze variant, er volgde namelijk: 17...21-27? Waarna wit de partij uitserveerde met 18.34-29! 27x36 19.37-31! 26x37 20.30-24! 19x30 21.35x24! Een heus dubbeloffer dat de niet te pareren dreiging 24-19 aan de orde stelt, waardoor wit altijd winnend naar dam combineert.

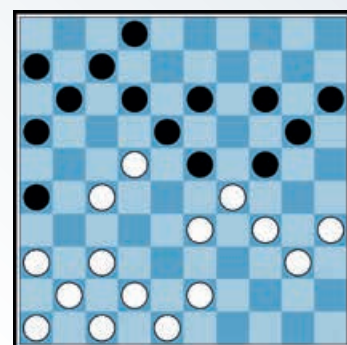
Diagram 3

A. Kalmakov – N. Sliahovsky
Stand na 42...11-16.

In de diagramstand besluit Kalmakov schijf 22 onder vuur te nemen: 43.29-23 15-20 44.38-32?? (zet zijn plan door, hier had echter 44.48-43 gemoeten). Nu forceert zwart de winst: 44...13-19! 45.32-27 20-24! 46.27x18 14-20! 47.25x14? (Zoals Auke Scholma in zijn rubriek aangeeft was 47.23x14 09-13 etc. nog remise geweest). 47...09x20 48.23x25 04-09 49.30x19 09-13 50.18x09 03x41 waarna zwart won. Dit fragment werd uiteindelijk bekroond met de combinatieprijs!

Diagram 4

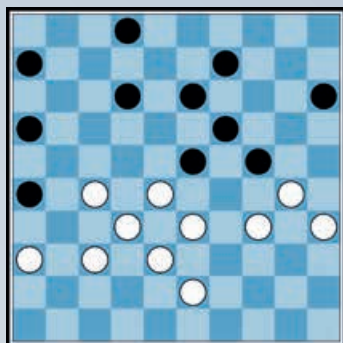

M. Kroesbergen – P. Meurs
Stand 27.39-33.

In de partij vervolgde zwart nu met 27...12-17 waarna wit de wanhoop combinatie 28.43-38 17x30 29.40-34 30x39 30.35-30 23x25 31.38-33 39x28 32.37-31 26x37 33.41x01 liet volgen. Mi-

chiel hoopte echter op 27...14-19 28.42-38 12-17?? Om uit te halen met 29.33-28! 24x31 30.27-21! 16x27 31.34-30 23x32 32.30-25 17x28 33.25x01 met winst!

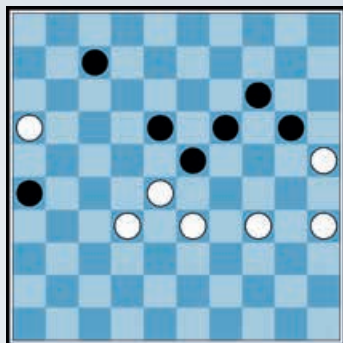
Diagram 5

W. Ludwig – K. Thijssen
Stand na 37.40-34

In de partij volgde nu foutief 37...12-18? Waarna de stand weer in evenwicht was. Bij analyse vond Kees echter veel betere opstelling: 37...09-14! 38.43-39 02-07! Doordat 39.30-25 nu simpel verhinderd is ligt 39.27-22 zwaar voor de hand: 39...12-18 40.22-17 nu heeft zwart geen directe acties omdat na 40...16-21 41.17-12 07-11 de actie 42.33-29 roet in het eten gooit. Maar er is beter: 40...15-20! De hoofdvariant luidt nu als volgt: 41.30-25 16-21! (nu wel) 42.17-12 07-11 43.33-29 (wat anders?) 24x31 44.36x07 06-11! 45.07x16 18x07 46.39-33 13-18

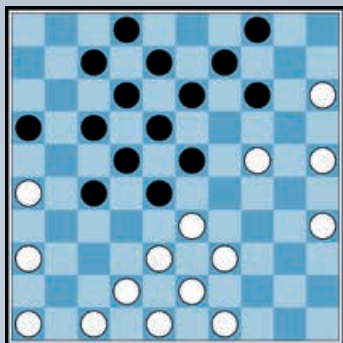
Diagram 6

Stand na 46...13-18

Wit moet nu nauwkeurig spelen om remise te maken: 47.34-29! (zelfs 48.35-30?! 26-31 49.32-27 23x21 50.16x36 20-24 51.36-31! 24x35 52.31-27! schijnt nog remise te zijn) 23x34 48.32-27 20-24 49.28-22! Met remise.

Diagram 7

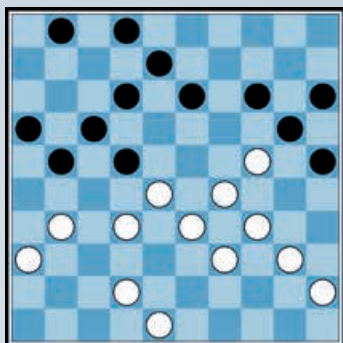

J. Okken – A. Baljakin

Stand na 28.30-24.

Na 28...17-21 29.26x17 12x21 dacht zwart de stand onder controle te hebben, hij werd echter volledig verrast door: 30.15-10! (een originele manoeuvre!) 04x15 (Na 30...14x05 volgt 31.38-32 W+) 31.33-29! 23x34 32.39x30. Omdat 32...14-19 nu verhinderd is door 36-31, 47-41 en 42-37, had zwart niet beter dan 32...28-33 38x29 met prettig spel voor wit.

Diagram 8

F. Andriessen – A. Ivanov

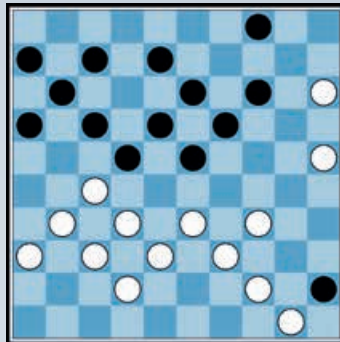
Stand na 32.37-31

Zwart heeft een mooie omsingeling in handen, maar maakte een grote fout door 32...13-18? te spelen. Frerik was er als de kippen bij en profiteerde direct: 33.42-38! Wit dreigt nu positioneel met 34.31-27, terwijl zwart zich niet aan 33...21-27? 34.32x21 17x26 35.28x17 12x21 mag vervolgen wegens 36.24-19! 14x23 37.33-28 23x43 38.29-24! 20x29 39.34x03 43x34 40.03x42 met winst. Een originele wending die bij mijn weten nog niet bekend was. Ivanov kwam de schrik niet meer te boven en werd in het verdere verloop zonder pardon van het bord gezet!

Roel Boomstra

Diagram 9

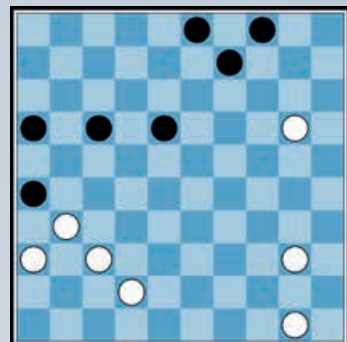
A. Kalmakov – J. Groenendijk

Stand na 28...03-08

Jan wist zijn eerste grootmeesterscalp te pakken tijdens dit EK. In de diagramstand is er voor wit nog niks aan de hand, na 29.34-30 07-12 30.33-28 22x33 31.39x28 zou wit aan de leiding gaan. Met zijn volgende zet begeeft Kalmakov zich echter op glad ijs: 29.33-28 22x33 30.38x29! 07-12! 31.44-40? (waarschijnlijk had wit hier het beste de dreiging 19-24 kunnen negeren door 31.42-38 te spelen.) 31...17-21! 32.31-26? De beslissende fout. Na 32.39-33 21-26 33.42-38 11-17 34.27-21 16x27 35.31x11 06x17 36.34-30 45x34 37.29x40 had wit nog voor overleving kunnen vechten. In de partij

volgde 32...04-09! 33.31x17 11x31 34.37x26 19-24! 35.29x20 23-28 36.32x23 18x29 47.34x23 45x34 waarna Jan het eindspel vakkundig in winst omzette.

Diagram 10

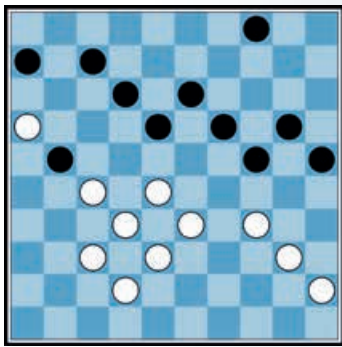

O. Budis – A. Domchev

Stand na 43...12-17

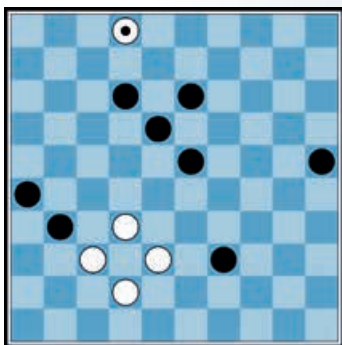
Wit staat onder druk, maar er is nog niets beslist. Toen wit te gemakzuchtig 44.50-44? speelde was het echter wel snel voorbij: 44...04-10! Doordat 45.20-15 nu direct verliest door 45...18-22 46.15x13 03-09 47.13x04 17-21 48.04x27 21x41 49.36x47 26x48 verliest wit op klaarlichte dag een schijf en vanzelfsprekend ook de partij.

Diagram 11

W. Sipma – R. Boomstra
Stand na 34...08-13

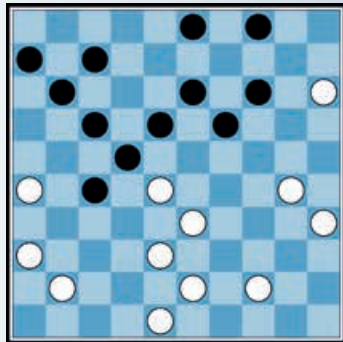
Voorafgaand aan deze stand heeft Roel consequent het uitkomen van schijf 42 belet. In de partij resulteert dit in een gestroomlijnde overwinning: 35.34-29? (beter is hier 35.40-35! 21-26 36.28-22! Met een interessante stand waarin het evenwicht nog niet verbroken is.) 35...25-30! 36.28-22 (Na 36.40-35 21-26! gaat wit een schijf verliezen). 36...30-35! 37.40-34 21-26 38.45-40? (vermoedelijk geeft stug doorspelen met 38.32-28 hier meer verweer). 38...35x44 39.33-28 24x33 40.28x50 19-23! (blijft consequent het ontwikkelen van schijf 42 verhinderen). 41.50-44? Een betere verdediging heeft wit in 41.34-30 06-11 42.50-44 04-09 43.44-39 09-14 44.39-34 20-25 45.30-24 14-19 46.22-17(!) 11x31 47.16-11 19x39 48.11x02 - zie diagram 12-

Diagram 12

Stand na 48.11x02

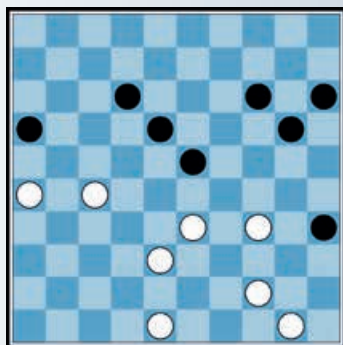
Wit lijkt het ergste achter de rug te hebben... Zwart heeft echter nog één pijl op zijn boog: 48...39-43! omdat naar 48 slaan nu simpel verliest (23-28 en altijd damafname) moet zwart wel naar 28 slaan, maar het overblijvende eindspel lijkt kansloos. In de partij volgde nog 41...20-24! 42.39-33 06-11! en wit kon het opgeven.

Diagram 13

W. Sipma – A. Kalmakov
Stand na 31...12-18.

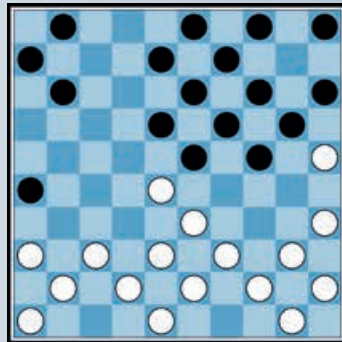
Wouter heeft een perspectiefrijke omsingeling in hadden. In de partij volgde 32.30-24 19x30 33.35x24 07-12 34.48-42 (een alternatief is misschien de combinatie 36-31 en 26-21) 34...13-19 24x13 35.18x09 en zwart wist zich staande te houden. Vanuit de diagramstand is 32.44-39(!) waarschijnlijk beter. De voornaamste verdienste is dat 32...18-23 nu verhinderd is door 33.30-24! 23x32 en 34.36-31! Met altijd winst. Daarom krijgt wit voldoende tijd om 33.39-34 door te zetten. Na 32.44-39 kan bijvoorbeeld volgen: 32...11-16 33.39-34! 03-09 34.48-42! 18-23 35.42-37 23x32 36.37x28 13-18 37.34-29! 17-21 (wat anders?) 38.26x17 22x11 39.29-23! 18x29 40.33x13 09x18 41.28-22! 16-21(!) 42.22x31 04-10 43.15x04 21-26 44.04x22 26x46 45.22-18 waarna wit een eindspel met twee schijven meer tegemoet gaat.

Diagram 14

A. Baljakin – N. Alaverdyan
Stand na 41...10-14

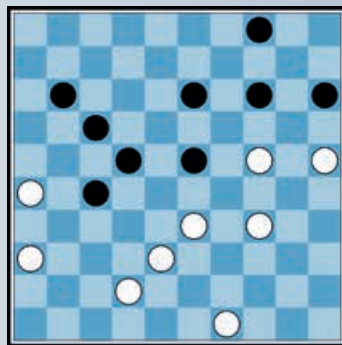
Alexander speelde hier het slimme 42.38-32 waarna de zwartspeler meende te vereenvoudigen met 42...23-29? Daarop volgde echter 43.33x24! 20x49 en 44.32-28 met winst.

Diagram 15

E. van Muijen – H. Verheul
Stand na 13...07x18

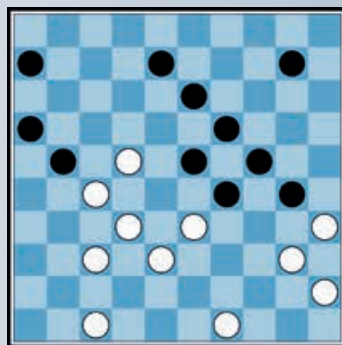
Na het logische 14.39-34?? 23x34 15.37x28 volgde het thematische, maar verrassende offer 15...26-31! 16.36x27 18-23! waarna wit altijd materiaal voor komt.

Diagram 16

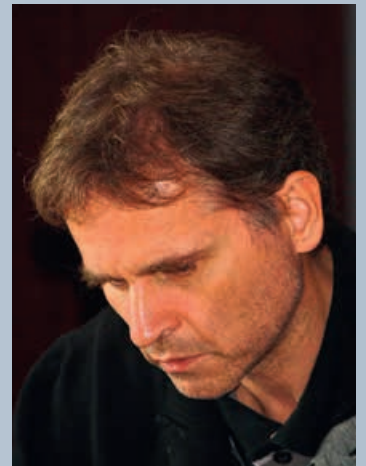

Z. Magone – L. Timmerman
Stand na 45.39-34

Laura had hier de partij kunnen beslissen met het mooie 45...14-20! 46.25x14 04-09 47.14x03 13-19! 48.03x32 19x48 met winst!

Diagram 17

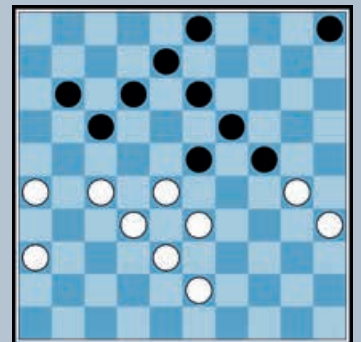

N. Hoekman – D. Fedorovich
Stand na 36...05-10.

Vanuit de diagramstand boekte Nina een overtuigende combinatie overwinning: 37.49-44! (dreigt schijf 30 te gaan winnen met 44-39 en 40-34) 10-14 38.33-28! (38.44-39? 23-28!) 14-20 39.44-39! 20-25 40.38-33! 29x38 41.32x43 21x41 42.47x36 23x32 43.22-18! 13x22 44.43-38! 32x34 45.40x20 25x14 46.35x02 waarna het eindspel binnen enkele zetten naar winst werd gevoerd.

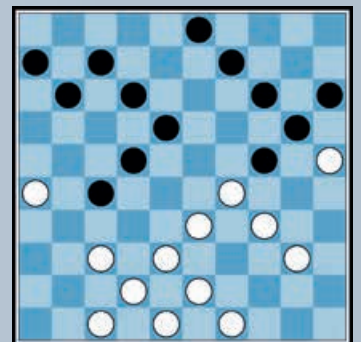
Europees kampioen Alexei Tsizjov

Diagram 18

N. Shestakova – Z. Golubeva
Stand na 39.31-26

Zwart heeft groot voordeel na bijvoorbeeld 39...05-10. In de partij volgde echter 39...13-18? waarna wit niet profiteerde met 40.26-21! 17x26 41.28-22! 08-13 42.32-28 23x21 43.33-28 18x27 44.28-23 19x28 45.30x06 met goede winstkansen. In de partij wist Golubeva na het foutieve 40.27-21? in het vervolg stijlvol te winnen.

Diagram 19

N. Sadowska – D. Tkachenko
Stand na 27.45-40

Zwart staat erg onder druk en heeft een slechte constructie met de zwarte schijven 15-20-24. Reden waarom zwart 27...24-30? speelde, waarna wit vernietigend uithaalde met: 28.33-28! 22x24 29.38-33! 30x28 30.37-32 28x37 31.42x04 met winst.

Voor iedereen was er een dambordje met drop

Huisdammerstoernooi in Laren Gelderland

TEKST EGBERT HARKINK BEELD TONNY ROETERDINK EN JOHNNY LIGTENBERG

OP 2 OKTOBER 2012 WAS ER VOLOP GEZELLIGHEID IN CAFÉ 'T LANGENBAERGH, DE THUISBASIS VAN DENK EN ZET IN LAREN. MAAR LIEFST 66 HUISDAMMERS SCHOVEN AAN OM TEGEN ELKAAR TE DAMMEN. NIEMAND HAD KUNNEN DENKEN DAT ER ZOVEEL DEELNEMERS ZOUDEN ZIJN.

Elk clublid had wel een buurman en/of een familielid meegenomen. De fanatiekste nestor -Willem Klein Wassink- was het dorp rond gegaan om goeie bekenden te benaderen. Hij had alleen al twintig enthousiastelingen zover gekregen om mee te doen. Herman Beuzel deed het openingswoord: "Slaan is verplicht, althans op het bord" en "Mocht de partij onbeslist zijn na twintig minuten, dan wordt de uitslag bepaald door een clublid. Inspraak is dan niet mogelijk en discussie wordt niet op prijs gesteld", voegt Herman er lachend aan toe. Er klonk gegrinnik en de toon was gezet voor een gezellige avond. Het toernooi had wel wat weg van het schooldammen. Het deed mij denken aan de tijd dat ik begon met dammen. Dat ik erachter kwam hoe een 1-om-3-combinatie gaat en dat 'tussenlopen' soms erg goed kan zijn. Of nog eenvoudiger, dat je altijd goed moet blijven kijken of je ergens kunt slaan. Iets dat je vergeet naarmate je langer damt. De simpele zetjes waren ooit moeilijk en gaan nu vanzelf.

Als er vergeten werd te slaan ontstonden de meest uiteenlopende standen. Zo was het voor clubleden ook erg leuk om het spel van de huisdammers te volgen. Het was een spannend en leuk toernooi en de

reactie was: "kan zo iets niet vaker worden georganiseerd?" Met als resultaat dat er voor vrijdagmiddag 4 januari 2013 een jeugdtoernooi op het programma staat. Inmiddels hebben zich al een aantal schooldammers en jeugdleden aangemeld. Belangstellenden kunnen zich laten informeren op de website van Denk en Zet.

Natuurlijk rijst bij u de vraag: heeft het nog leden opgeleverd? Jazeker, één oudlid kreeg de smaak zo te pakken dat hij nu elke week weer fanatiek komt spelen. Wat in Laren mogelijk is, moet in uw plaats toch ook lukken?

Nestor Willem Klein Wassink verricht de openingszet

De winnaars met de gouden plak

ONLANGS STUITTE IK BIJ TOEVAL OP EEN 45 JAAR OUDE PARTIJ DIE MIJ VOLSLAGEN ONBEKEND WAS, MAAR DIE ER ALS HET WARE OM SCHREEUWT MET EEN BREDER PUBLIEK TE WORDEN GEDEELD. HET BETREFT DE PRACHTIGE OVERWINNING DIE MICHAÏL KORCHOW, DE VOORMALIGE KAMPIOEN VAN DE USSR (1958 EN 1960) DIE ALWEER ZO'N VIJFTIEN JAAR IN NEW YORK WOONT, HALVERWEGE HET SOWJET-RUSSISCHE TITELTOERNOOI VAN 1967 OP FEDOROEK BOEKTE.

Dat 'toeval' bestond hieruit dat ik, ten behoeve van het ambitieuze boekenproject dat ik gemakshalve maar met 'mijn autobiografie' pleeg aan te duiden, een onderzoekje deed naar een bepaalde vertakking van de Molimard-variant. Ik wilde mijn toekomstige lezers namelijk uitleggen waarom ik ooit, eind jaren tachtig, was afgestapt van de gewoonte om in de stand na 1.32-28 18-23 2.38-32 12-18 3.31-27 7-12 4.43-38 klakkeloos het door de theorie aanbevolen 4...17-21 te spelen. Dat had onder meer (niet uitsluitend) te maken met een zekere weerzin jegens die vertakking waarbij wit na 5.37-31 23-29 6.34x23 18x29 7.33x24 20x29 afziet van een principiële tegenspel in de vorm van 8.41-37 of 8.39-34 en in plaats daarvan voor 8.40-34 29x40 9.45x34 kiest.

Toegegeven: die botte speelwijze, die overigens volgens wijlen Agafonow - zie diens in 1988 verschenen Openingenboek - een "aanbeveling van T. Sijbrands" zou zijn (no way), komt wit na 9...21-26 10.39-33 26x37 11.42x31 19-23 12.28x19 14x23 op een weinig perspectiefrijke, want nogal onevenwichtige stelling te staan. Maar tegelijkertijd werd ik er als zwartspeler niet echt vrolijk van. Daarom besloot ik 4...17-21 voortaan - een tweetal uitzonderingen daargelaten - te vervangen door 4...1-7, welke zet het voordeel heeft dat zwart in geval van 5.37-31 23-29 6.34x23 18x29 7.33x24 20x29 8.40-34 29x40 9.45x34 19-23 10.28x19 14x23 een veel steviger greep op de witte stand houdt. Eén en ander wilde ik dus voor het nageslacht vastleggen, en bij die toelichting hoorden voor mijn gevoel ook enkele praktijkvoorbeelden die mijn (vermeende) gelijk moesten bevestigen. In de database zocht ik dus naar partijen met de variant-in-kwestie, en zo maakte ik kennis met Fedoroek-Korchow 1967. Weliswaar ondergraaft dat superromantische duel juist het (voor)oordeel dat ik er tot voor kort inzake 4...17-21 op na hield, maar beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald

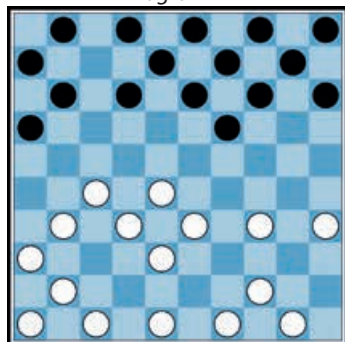
Fedoroek-Korchow Kamp. USSR 1967

**1.32-28 18-23 2.38-32 12-18
3.43-38 17-21 4.31-27 7-12
5.37-31 23-29 6.34x23 18x29**

7.33x24 20x29 8.40-34

De gemakkelijkste maar - naar mijn smaak - niet de beste oplossing. Zoals al uit de inleiding viel op te maken, vind ik dat de Molimard ofwel met 8.41-37 (8...19-24 9.39-33 21-26 10.44-39 24-30 11.35x24 29x20), ofwel met 8.39-34 (8...13-18 9.34x23 18x29 10.35-30) dient te worden bestreden. Een derde constructieve mogelijkheid heeft wit in het temporiserende 8.49-43, al moet hij dan na **8...1-7 opnieuw een principiële keuze maken tussen hetzij 9.41-37 (9...19-24 10.39-33 21-26 enz.), hetzij 9.39-34 (9...13-18 10.34x23 18x29 11.35-30). 8...29x40 9.45x34 21-26 10.39-33 26x37 11.42x31 (zie diagram)**

Diagram 1

11...15-20!?

Vrijwel alle vooraanstaande grootmeesters die eind jaren zestig, begin jaren zeventig met de stand na 11.42x31 te maken kregen, zouden hier voor 11...19-23 12.28x19 14x23 kiezen. Zie bijvoorbeeld de zwartpartijen van Andreiko tegen Beloroës (Koetaïsi 1968) en Fainberg (kamp. USSR 1968), de partij Bruch-Gantwarg (EK-landenploegen 1971) of het competitieduel Heeringa-Sijbrands 1971. En in een iets andere 'zetting' speelde Sjtsjogoljew zo tegen achtereenvolgens Gersjt (kamp. USSR 1970), Roozenburg (USSR-Nederland 1971) en Rabatel (EK 1971). Korchow daarentegen besluit het witte centrum ongemoeid te laten. In plaats daarvan past hij een randspelstrategie toe die - maar dan op een heel andere manier - eveneens tot doel heeft de (lichte) disharmonie in de vijandelijke stelling aan de kaak te stellen.

Het is bepaald intrigerend dat het door Korchow gevolgde plan tot zo'n grandioos succes zal uitgroei-

en. Maar wellicht nog intrigerender is het feit dat het door hem aangedragen voorbeeld destijds zo weinig weerklank vond. Waren Sjtsjogoljew, Andreiko en Gantwarg net zo onwetend van Fedoroek-Korchow 1967 als ik al die jaren was? Of verwierpen zij Korchows speelwijze bewust? Ik kan het mij nauwelijks voorstellen.

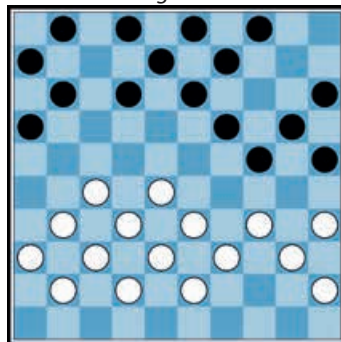
12.47-42 10-15 13.41-37 5-10 14.44-39 20-25 15.49-44 15-20 16.50-45

Aan deze ongelukkige en - op z'n minst - premature voortzetting zal Fedoroek weinig plezier beleven. Het was beter geweest direct 16.44-40 en 17.48-43 enz. te spelen en schijf 50 vooralsnog niet te beroeren. Mocht zwart ook dan op enig moment 24-30x30 doen, dan is een wezenlijk verschil met het partijverloop dat wit 30-35 desgewenst met 50-44 kan beantwoorden. Dit verzin ik overigens niet zelf: de partijen Abatsiejew-Koeperman en Bromberg-Gantwarg uit de Sowjet-Russische kampioenstoernooien van respectievelijk 1971 en 1988 kenden daadwerkelijk een soortgelijk verloop!

16...10-15 17.44-40 20-24 18.48-43 Een jaar later (kamp. USSR 1968) werd hier in de partij Mansjien-Mogiljanski met 18.46-41 24-30 19.35x24 19x30 20.27-21 16x27 21.32x21 vervolgd. Na 21...11-16 22.37-32 16x27 23.32x21 15-20 24.41-37 (24.40-35?? 12-17 +) 24...14-19 25.37-32 (25.40-35? 19-23!) 25...30-35 26.42-37 35x44 27.39x50 12-18 28.34-29 20-24 29.29x20 25x14 30.48-43 14-20 enz. zou Mogiljanski uiteindelijk een stijlvolle klassieke overwinning laten aantekenen.

18...14-20 19.46-41 (zie diagram)

Diagram 2

19...24-30 20.35x24 19x30 Hier dient zich een verras-

sende gelijkenis aan - zelfs qua tempoverhouding: in beide gevallen heeft wit een ontwikkelingsvoorsprong van 8 tempi! - met die vertakking van de klaverbladvariant waarin zwart na 1.32-28 18-23 2.38-32 17-21 3.31-27 11-17 4.43-38 21-26 5.49-43 17-21 6.37-31 26x37 7.42x31 21-26 8.47-42 26x37 9.42x31 uitsluitend langs de linker bordrand speelt: 9...20-24 10.41-37 14-20 11.46-41 10-14 12.34-29 23x34 13.40x29 20-25 14.29x20 15x24 enz. enz. De meest in het oog springende verschillen zijn dat Fedoroek zich als het ware met "48-42" heeft opgesteld en Korchow met "7-11". Het eerste werkt in zwarts voordeel, het tweede daarentegen zou een (ernstig) nadeel kunnen zijn in geval wit op enig moment tot 27-21x21 en 21-16 besluit: in dat soort situaties is het voor zwart prettig om nog over het steunpunt 1 te beschikken. Korchow zal dat bezwaar echter op overtuigende wijze wegnemen...

21.31-26

Er bestaat een nog oudere partij waarin zich exact dezelfde stelling voordeed. In Beloroës-Pomernets, halve finales kamp. USSR 1967, werd hier evenwel vervolgd met 21.27-21 16x27 22.32x21 en nu 22...1-7, de zet die onder iets andere omstandigheden ook door Koeperman tegen Abatsiejew (zie boven) zou worden gespeeld.

21...13-19 22.36-31 9-13 23.41-36 4-9 24.27-21 16x27 25.32x21 Hij heeft de beslissing zo lang mogelijk uitgesteld, maar nu gaat toch ook Fedoroek - evenals alle witspelers in de hierboven genoemde praktijkvoorbeelden - tot bezetting van het randveld 21 (16) over.

25...12-18! 26.37-32 18-23!

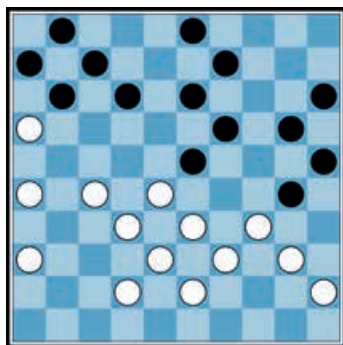
Korchow laat er geen gras over groeien. Door bij de eerste de beste gelegenheid naar het centrumveld 23 op te rukken, stelt hij de positionele dreiging 30-35! gevolgd door 20-24! aan de orde. Het vervelende voor wit is dat deze daar moeilijk iets tegen kan ondernemen: zowel met 40-35? als met 34-29x29?! (20-24x24!) zou hij zijn rechtervleugel nog verder verzwakken.

27.21-16 2-7!!

Maar het is vooral dit schijnbaar a-positionele sluiten van veld 7 dat als de sleutel tot Korchows succes moet worden beschouwd. 28.31-27 Ook 28.28-22 of 28.26-21

kwam serieus in aanmerking.
28...8-12! (zie diagram)

Diagram 3

29.27-21?

Hierna is de witte stelling al kritiek, mogelijk zelfs verloren. Nu is het waar dat het voor direct 29.27-22? nog te vroeg was: 29...12-17! 30.42-37 30-35! +. Maar na eerst 29.42-37(!), om pas op 29...30-35?! (ambitieuzer is 29...11-17!? of 29...13-18!?) met 30.27-22! 35x44 31.39x50 te vervolgen, was zijn stand nog verdedigbaar geweest.

29...11-17! 30.42-37 13-18!!

Dit - op het eerste gezicht - eenvoudige opbouwzetje stoelt in werkelijkheid op een diep verborgen finesse: wit mag zich niet op de afwikkeling 31.28-22? 18x27 32.16-11 inlaten wegens 32...27x16!! (32...7x16? 33.36-31! en 34.40-35 +) 33.11x2 30-35! 34.2x30 35x24 35.33-28 24-30! 36.28x19 30-35! 37.38-33 35x44 38.39x50 3-8!! met schijfwinst of winnende dam na 39.34-30 25x34 40.19-14 9-13! gevolgd door 41...15-20!, 42...13-19 en 43...12-18 enz.

31.37-31 9-13! 32.33-29 30-35! 33.39-33

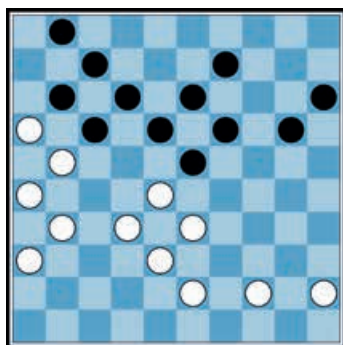
Ook 33.38-33 35x44 34.39x50 was zeer slecht, maar had wellicht iets meer verdediging gegeven.

33...35x44 34.34-30 25x34

35.29x49 3-9! 36.49-44?!

6-11!?! (zie diagram)

Diagram 4

Met deze stijlvolle zet hebben alle

zwarte schijven van de rechtervleugel hun eindbestemming bereikt!

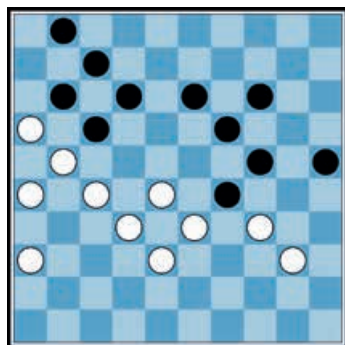
De twee uitroepetekens staan er dan ook om het fraaie strategische idee dat aan de tekstzetten grondslag ligt, ten volle te honoreren. Ik heb er echter ook een vraagtekentje aan toegevoegd, omdat 36...6-11 (en voor wits 36ste zet geldt uiteraard hetzelfde) nuchter beschouwd een kleine onnauwkeurigheid behelst. Immers: met 36...23-29! 37.33x24 20x29 kon zwart onmiddellijke materiaalwinst afdwingen, daar wit als gevolg van de dreiging 38...7-11! en 39...18-23 + een schijf moet geven. Maar een kniesoor die daarover valt: zelfs na 36...6-11 blijft Korchow op winst staan!

37.44-40

De komende uitval naar 29 zou na 37.45-40 of 37.43-39 veel minder effect hebben gesorteerd. Maar in dat geval waren de volgende kleurrijke scenario's denkbaar geweest:

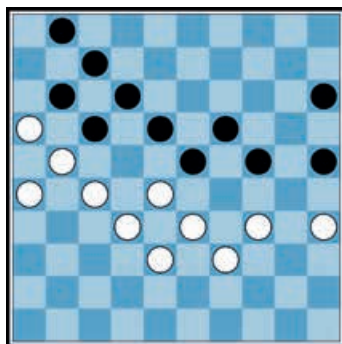
1) 37.45-40 20-24 38.31-27 15-20 (ook 38...23-29! 39.40-35* 29-34! leidt tot winst) 39.40-34 20-25 40.43-39 9-14 41.44-40 23-29! 42.34x23 18x29 43.39-34 (na 43.27-22 25-30! komt wit er evenmin aan te pas; zie analyse-diagram)

Diagram 5, analyse-diagram

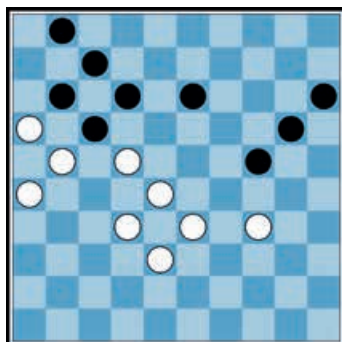
43...25-30!! (alleen zo: na 43...13-18? 44.34x23 18x29 45.27-22 25-30 46.40-35 30-34 zou wit met het offer 47.22-18! annex 28-22x21 nog remise maken) 44.34x25 (gedwongen: 44.34x23 30-35! 45.40-34 24-29 +) 44...13-18! en zwart heeft in 45/46...1-6 precies het laatste, allesbeslissende tempo!
2) 37.43-39 18-22! 38.31-27 22x31 39.36x27 20-24! 40.44-40 9-14! en nu:
2.1) 41.27-22(?) 14/15-20! en wit ziet zich met teveel dreigingen geconfronteerd.
2.2) 41.40-34/35 14-20! 42.45-40 20-25! 43.40-35/34 13-18! (zie analyse-diagram)

Diagram 6, analyse-diagram

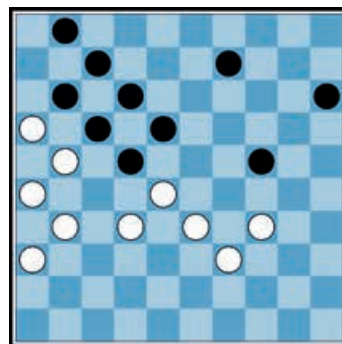
44.35-30 24x35 45.28-22 17x37 46.38-32 37x28 47.33x24 25-30! 48.34x25 23-29! 49.24x33 35-40 met winst, ook na 50.33-29 40-45 51.29-24 45-50! +.
(Had in deze variant schijf 15 echter op veld 14 gestaan, dan was het afspel remise geweest! Vandaar de opbouw 9-14-20-25! + in plaats van het voor de hand liggende 15-20-25? =.)
2.3) 41.39-34 14-20! 42.34-29 23x34 43.40x29 20-25! 44.29x20 25x14!! (het mag verbluffend heten dat zwart, die toch al 9 tempi achterstond, om de winst veilig te stellen nog eens 4 volle tempi dient in te leveren!) 45.45-40 (45.33-29?? 17-22! +) 45...19-24! 46.40-34 (na 46.28-23 13-18 raakt wit zonder enige compensatie een schijf kwijt) 46...14-20! 47.27-22 (zie analyse-diagram)

Diagram 7, analyse-diagram

47...20-25! (niet te snel 47...13-19? vanwege de al eerder gesignaleerde offerwending 48.22-18! enz.) 48.32-27 (niet beter is 48.34-29 25-30! 49.29x20 15x24 +) 48...13-19! (nu pas) 49.38-32 19-23! 50.28x30 met keuze uit 50...17x37 + of 50...17x39 51.34x43 25x34 +.
37...23-29! 38.33x24 20x29! 39.40-34 29x40 40.45x34 18-22! 41.38-33 19-24! 42.43-39 13-18 (zie diagram)

Diagram 8

43.32-27

Fedorok kiest de weg van de minste weerstand. Maar ook 43.34-29 had verloren na 43...24-30! 44.28-23 9-14! 45.32-28 14-20! enz.

43...15-20 44.34-29 24-30

Korchow heeft zijn tegenstander volkomen overspeeld. Fedorok deed nog even **45.29-23 18x38 46.27x18 12x32 47.21x12 7x18 48.16x7 1x12**, maar liet zich het vervolg 49.31-27 32x21 50.26x8 9-13 51.8x19 38-42 + niet meer bewijzen.

Toen ik Korchow twee jaar geleden in Brooklyn bezocht (we hadden elkaar sinds de interland USSR-Nederland van Jalta 1973 niet meer gezien!), was hij zo vriendelijk mij zijn autobiografie cadeau te doen. Onlangs haalde ik dat boek, waarin diverse speltechnische hoogtepunten uit zijn lange carrière de revue passeren, weer eens uit mijn boekenkast: vanzelfsprekend was ik razend benieuwd naar wat Korchow zelf over zijn duel met Fedorok te melden zou hebben. Ik constateerde echter tot mijn verbazing dat er in het hele boek met geen letter gerefereerd wordt aan wat toch een van Korchows (aller)beste partijen moet zijn geweest...

Wereldrecordpoging kloksimultaan dammen in Emmeloord

TEKST PAUL OUDSHOORN

Piep zei de muis in 't Voorhuys. Een beetje damliefhebber is wel eens in Emmeloord geweest en weet hoe gezellig het kan zijn aldaar. Zo een grootschalige kloksimultaan is een soort circusevenement dat op zichzelf staat in de damwereld, terwijl grootmeester-toernooien aan de diertuin doen denken, met nerveus heen en weder gaande gekooide roofdieren, terwijl Zwitsers met open inschrijving juist weer meer aan de apenrots lijkt. De blindsimultaan is daarentegen verwant met naar de kerk gaan. Men wacht er lang op een antwoord van God die men niet ziet, maar niettemin de grootst aanwezige is.

Foto: Gerrit Jan Pierik

Het is lastig om de sportieve waarde van een record-poging kloksimultaan in te schatten. De simultaangever is nogal aangewezen op de goedwillendheid van de deelnemers. Hij heeft net zo veel tijd voor alle partijen, als de deelnemers hebben voor hun eigen, afzonderlijke partij. In dit geval moest Georgiev 42 borden bespelen. Even met de ogen knipperen kan dan al fataal zijn, met het oog op het tijdverbruik. Natuurlijk is het krachtsverschil met de participanten immens groot, maar als dezen een voldoende niveau hebben, waarop zij niet heel erg ernstige fouten maken, blijven de partijen gaande en is het niet gezegd dat de simultaangever dat krachtsverschil kan effectueren. Ik vond het opvallend dat er nog een redelijk aantal spelers (en speelsters!) hem betrekkelijk kalmpjes in evenwicht hielden.

Aan de start van het evenement deed IJsbrand Haven niet voor niets een beroep op de sportiviteit van de deelnemers, om de tijdfactor niet te misbruiken en gewoon te spelen om de bezigheid zelf tot een bevredigend esthetisch resultaat te volbrengen. Een collectieve afspraak van kwaadwillendheid (georganiseerd zetten vlak na dat Georgiev even verder zou zijn en er dus een vluggertje van maken) zou de simultaangever wel eens kansloos

Openingszet bij Dik Glazenborg
Foto: Gerrit Jan Pierik

kunnen hebben gemaakt. Hier rammelt het concept van het evenement natuurlijk wel.

Een slechte week op het werk en in de privé sfeer is goed te maken door de voornemens van de wereldkampioen eens lekker te bederven. Ik moet eerlijk zeggen dat ik de menselijkheid daar wel van inzie en de gein. Gedeelde mislukking geeft warme kameraadschap en kan duurzamer zijn dan gedeelde geslaagdheid, die competitiever van aard is en dikwijls snel voorbijvliegende verbondenheid onder de wolk van het succes te zien geeft en die baat heeft bij het element van vergelijking ter voeding van het geluksgevoel. IJsbrand Haven is een wijs mens en ik zag onmiddellijk in wat hij bedoelde en welke waarden hij trachtte te beschermen. Volgens prof. dr. Paul Schnabel, de directeur van Het Centraal Sociaal en Cultureel Planbureau, zijn wij Nederlanders echter het gelukkigste volk ter wereld en kan men dientengevolge nergens beter een kloksimultaan dammen record verbeteren dan in het hart van Nederland. Verlies door een deelnemer is immers niet erg, aangezien alles op het werk en thuis ook goed zit.

DE VOORBEREIDING

Reeds op vrijdagmiddag de 16^e meldden Georgiev, Meijer en ikzelf ons samen bij Bart Jonker. Van Jean Marc Ndjofang had ik al wat horrorverhalen over zijn mislukte poging vernomen, welke ook bij Georgiev bekend waren, zijnde teamgenoten in Volendam. Jean Marc vertelde ons onder andere verontwaardigd hoe een deelnemer het in zijn hoofd had gehaald om hem koffie aan te bieden: alsof hij de tijd zou hebben gehad om daar ook maar even aan te nippen. Ook sanitaire behoeftes moesten natuurlijk voorkomen worden tijdens de poging. In de loop van de middag bezochten we de zaal en we zagen dat het goed was. Handtekening Stichting Aanzet: Pico bello. Ook de elektronische techniek was indrukwekkend verzorgd door Hendrik Veenstra, Piet Bouma en Geb Kos. De zetten zouden deze keer via Ipads op het net komen.

Een van de lastigere problemen voor Georgiev was het feit dat hij moeilijk zou kunnen zien aan de digitale klokken of hij aan zet was, of niet. Het witte drukmechanisme van deze klokken is inderdaad onduidelijker wat dit betreft, dan de oude opwindklokken met de metalen drukknoppen. Als oplossing werd gevonden, dat deelnemers een stil teken zouden moeten geven wanneer zij een zet hadden gespeeld. Ik zelf opperde het op zich inventieve idee om rechtop staande plastic

Foto: Gerrit-Jan Pierik

Vervolg ➤

Foto: Gerrit-Jan Pierik

Foto: Gerrit Jan Pierik

citroenstampertjes te gebruiken om dit doel te dekken, maar die gang van zaken werd in goed onderling overleg toch verworpen, aangezien de voorwerpen te licht waren om stabiliteit te kunnen garanderen. Bovendien was de voorraad van de bar weliswaar groot genoeg, maar te verscheiden in kleurschakeringen, waardoor de operationele toestand visueel te druk zou worden.

Ik geloof dat het Georgiev zelf was, die met de oplossing kwam om de deelnemers een witte schijf aan zijn kant van het bord te laten leggen als teken. Uiteraard werd er al rekening mee gehouden dat zoiets af en toe vergeten zou worden, omdat het een nieuw snufje was. Verder werd er natuurlijk gesproken over het tijdslelement, dat Ndjofang zo wrede genekt had. De formule was eenvoudig: Zien+ zetten- nadenken. Op die manier zou het een goede kans moeten hebben.

DE SIMULTAAN ZELF

Eigenlijk liep het gesmeerd. Hein Meijer was nog wel even overdreven bezorgd over het aanvangstempo van Georgiev, dat inderdaad niet hyper was. Hij speelde echter wel steeds vrijwel onmiddellijk en liep in een geconcentreerd tempo zijn rondjes. Al snel had hij een paar partijen beslist met lichte combinaties, aldus weer wat tijd winnend (twee schijven achter gaf verplichting tot opgeven, indien er geen compensatie was).

Toch waren er snoodaards die konden profiteren van tijdsvoordeel. Ik noem hier slechts Jacob Poortinga, die zijn succes naar eigen zeggen wel verwacht had. Hij hield de wereldkampioen knap in evenwicht en had een dikke remise in handen, op het moment dat Georgiev de tijd overschreed. Het was na drie uur spelen al duidelijk dat Georgiev het zou halen en hij besloot de simultaan met de indrukwekkende score van 28 overwinningen, 12 remises en slechts twee nederlagen, hetgeen hem optimistisch stemde voor een eventuele toekomstige poging. Hierna werd er afgesloten met een heerlijke maaltijd voor de deelnemers en alle betrokkenen.

Joop Kip, Bart Jonker, IJsbrand Haven en Henk Kamminga hebben een prachtig evenement georganiseerd en ook vele toeschouwers naar de plaats kunnen lokken. Uiteraard zijn wij ook alle sponsoren zeer dankbaar, die dit alles mogelijk hebben gemaakt.

Wat mijzelf betreft kan ik moeilijk de precieze woorden neerzetten, die uitdrukken hoe enorm veel het betekent dat de damcultuur op deze manier zijn plaats vindt in de onvolprezen Noordoostpolder. Ik kan daar alleen maar een huiveringwekkend contrast tegenover zetten: Name-lijk dat het gerucht gaat dat het komende NK alleen in het weekend op zaterdagen gespeeld gaat worden met dubbele rondes.....Laat dat niet waar zijn!

Foto: Geb Kos

FRAGMENTEN Ik geef er slechts drie om de sfeer te proeven.

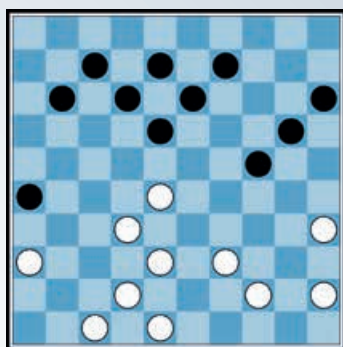

diagram 1. zwart aan zet

Georgiev - Richard Koot

Dit had velen kunnen overkomen. Het was een positionele partij. Zwart heeft iets nadeel, vanwege de staart 15,20,24, waar 15 buiten spel staat. Koot hoeft echter niet te wanhopen, doch nietsvermoedend speelde hij hier: 29...11-17? (zelf oplossen).

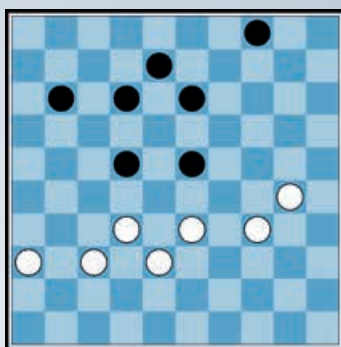

diagram 2. zwart aan zet

Georgiev - Wim Dekker

Wim Dekker bood uitstekend partij en toen de partij was afgelopen wilde ik hem dan ook feliciteren met remise, maar hij had verloren! Dat ging zo: 47. ...13-18. Er is niets aan de hand. 48. 33-29* 11-16 49.37-31 8-13? Verstandiger is 12-17 49. 38-33 12-17? Nu is het helemaal mis. 50. 30-24! 4-9 51. 31-26! 23-28 52. 32x21 16x27 53. 33-28 22x33 54.29x38 13-18 55.24-19 18-22 en zwart gaf het op, zonder de volgende zet af te wachten.

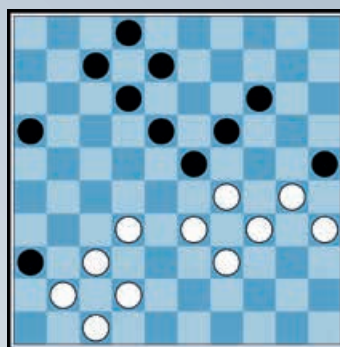

diagram 3. zwart aan zet

Georgiev - Alex Boxum

Een stijlvolle omsingeling in beeld. Zwart staat al verloren en kampt bovendien met tijdnood. 38. ...14-20 39. 42-38? ... Ook Homerus doet wel eens een tukje. Winst was 33-28. Men zie: ... (19-24) 30x19 (23x14) 35-30! ...20-24 40. 29x20 25x14 41. 33-29 8-13 42.38-33 16-21? Geboden was 23-28. 43. 33-28 18-22. Opgegeven, omdat wit x16 neemt.

“Volgens prof. dr. Paul Schnabel, de directeur van Het Centraal Sociaal en Cultureel Planbureau, zijn wij Nederlanders echter het gelukkigste volk ter wereld en kan men dientengevolge nergens beter een kloksimultaan dammen record verbeteren dan in het hart van Nederland.”

GEZOCHT:

Damrubrieken, zowel landelijke als regionale. Zoals *De Tijd*, *NRC*, *Trouw*, *AD*, *Rotterdams Dagblad*, *Parool*, *Leeuwarder Courant*, *Dagblad van het Noorden*, *Friesch Dagblad*, *Haagse Courant*, *Elsevier*, *Het Vrije Volk*, *De Limburger*, *Gereformeerd Dagblad*, *Noordhollands Dagblad*, *IJmuider Courant*, *PZC*, etc. Speciaal de *Volkskrant*-rubriek van Wiersma van 19-10-1974 "Poot-Drost" en de *Telegraaf*-rubriek van Wiersma van 22-12-90 "Kerstsurprise uit de Sovjet-Unie". Rubrieken jaren 70 eind jaren 60 van *De Tijd*, *NRC*, *Trouw* en de *Haagse Courant*. Zoek ook leveranciers voor de huidige damrubrieken (voordat ze bij het oud papier terecht komen) vanuit o.a. Friesland, Groningen, Limburg, Twente en Holland.

Cor Kuijstermans, Kasteel Twikkelstraat 35, 5037 HS Tilburg
e-mail: damrubrieken@hotmail.com, of ikkecor@home.nl
Tel: 013-4633837 (na 19:00 uur)

DAMRUBRIEKEN

Damspel Kleingoed Gerhard Bakker

Eindspel voor de laatste dammers

www.boekenroute.nl

Telefoon: 030-2721235

TURBO DAMBASE: NU SUPERVOORDELIJG

Turbo Dambase + Flits + 410.000 partijen
samen voor slechts **€ 99,-**.

Ga naar de website
www.turbodatabase.com
voor meer informatie.

9x per jaar: jan, feb, mrt;
mei, jun, jul; sep, okt, nov.

Redactie:

Nico Leemberg
Herman van Westerloo
Harm Wiersma

Vaste medewerkers:

Hein Wilsens
Theo Berends
Tjalling Goedemood
Gerrit Boom
Michael Korenewski
Alexander Schwarzman
Alexander Getmanski

Redactie-adres:

Herman van Westerloo
Sajetplein 20
1091 DJ Amsterdam
Telefoon: 020 6942007

E-mail:

redactie@hoofddlijn.nl
n.leemberg@adsltoaal.nl
hvwwest@dds.nl

Abonnement:

€ 37,50 per jaar (9 nummers)
Buitenland: € 42,50
Losse nrs: € 4,75

Gironummer:

5855797
IBAN: NL44 INGB 0005 8557 97
BIC: INGBNL2A

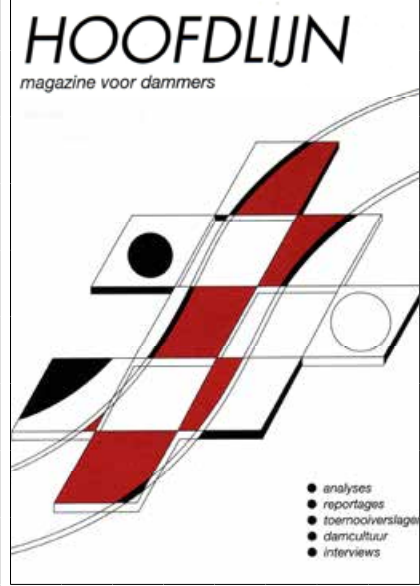
t.n.v. Stichting Hoofddlijn

Website:

www.hoofddlijn.nl

Lay-out:

Nico Leemberg
Ontwerp voorpagina:
Henk de Witt

Voor een actie
zie www.hoofddlijn.nl

'Sijbrands verliest'
geschreven door Johan
Krajenbrink

Dit boekje wordt door
Krajenbrink aangeboden
voor € 23,00 (incl.
verzendkosten).

'Tsjizjov verliest'
geschreven door Johan
Krajenbrink

Dit boekje wordt door
Krajenbrink aangeboden
voor € 17,00 (excl. verz.
zendkosten).

Nieuwe abonnees krijgen dit boekje
cadeau.

Bestaande abonnees kunnen dit boek bij
ons bestellen voor 10 euro
(incl. verzendkosten).

Nederlands Kampioenschap rapid

De top 3: vlnr Anton van Berkel (2e), kampioen Pim Meurs en Ben Provoost (3e).

Zaaloverzicht, met op de achtergrond Teus de Mik (arbiter), Evert Davelaar (staand) en Harry de Waard achter de computer voor de uitslagen

Spannende duels op de topborden met op bord één Ben Provoost tegen Anton van Berkel.

TEKST JOHAN HAIJTINK BEELD ANDREW TJON A ONG

Drommen dammers begeven zich op zaterdagmorgen 6 oktober naar hotel Midland ten oosten van Utrecht om een gooi te doen naar de goed gevulde prijzenpot van het NK rapid dat aldaar zal worden gespeeld. Was het maar waar. In werkelijkheid komen er vanuit het gehele land slechts 48 spelers naar de Domstad om uit te maken wie aan het eind van de dag met de titel naar huis mag gaan. De bond had van te voren bepaald dat er minimaal vijftig aanmeldingen moesten zijn, anders zou het evenement worden afgeblazen. Goed, het waren er twee minder maar daarom stel je al die spelers die op een mooie damdag hadden gerekend, niet teleur. 'Een goed gevulde prijzenpot' is ook sterk overdreven, want voor zo'n evenement is nauwelijks een sponsor te vinden. Het prijzengeld moet dan ook hoofdzakelijk bijeengebracht worden met het inschrijfgeld van de deelnemers. Toen het NK rapid in 2005 voor het eerst op de damkalender werd gezet, meldden zich circa 75 spelers aan. Het toernooi werd de eerste jaren nog op twee dagen gespeeld: voorwedstrijden en een finale met zestien spelers per categorie. Geleidelijk aan liep het aantal deelnemers terug en al snel werd besloten dat het toernooi wel op één dag kon worden afgewerkt.

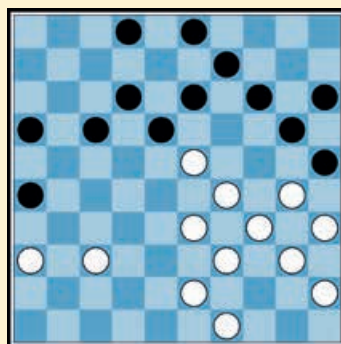
Na twee jaar achtereenvolgend te zijn door barre weersomstandigheden, werd het evenement van half december naar begin oktober verplaatst, in de hoop dat het meer deelnemers zou lokken. Dat bleek echter niet het geval. Degenen die zich dit jaar hebben

aangemeld hebben echter geen spijt gehad van hun deelname. Onder strakke leiding van arbiter Evert Davelaar en de uitstekende organisatie door het UPDB-bestuur, werden de acht ronden in vlot tempo gespeeld, zodat om vijf uur de prijzen konden worden uitgereikt.

Niets dan lof over dit toernooi? Ik hoorde ook enkele kritisch opmerkingen: de zaal was wel erg krap, de consumpties behoorlijk prijzig, het parkeergeld was bijna twee keer zo duur dan vooraf was meegedeeld en er was geen goede communicatie over de hoogte van het inschrijfgeld geweest. Redenen om volgend jaar toch nog eens een en ander van te voren goed tegen het licht te houden. Het toernooi werd in categorie A een prooi voor Pim Meurs. Hij wist dertien punten te vergaren, evenveel als Anton van Berkel maar Pim had vier weerstandspunten meer en dat telt bij Zwitsers. Derde werd Ben Provoost. Van de categorieën B en C werd één groep gemaakt maar bij de prijsuitreiking werd er onderscheid gemaakt. Winnaar van de B-categorie (rating 900-1100) werd Erik Maijenburg uit Woerden en Gerrit Roeterdink uit Laren was de beste van de spelers met een rating tot en met 900.

Hiernaast volgen enkele interessante fragmenten van het toernooi. De eerste twee fragmenten heeft Pim Meurs ons met commentaar toegestuurd.

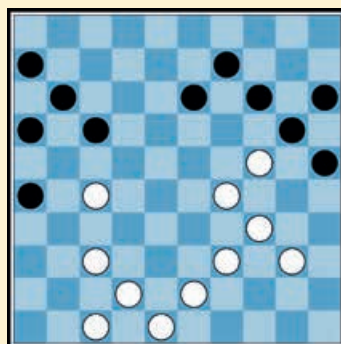
Diagram 1

Daan van Os – Pim Meurs

In de diagramstand speelde zwart 33...17-21, waarna wit later aan zijn onevenwichtige schijvenverdeling ten onder ging. In de diagramstand heeft zwart een belangrijk alternatief in 33...02-07 omdat de voor de hand liggende witte zetten dan verliezen. Omdat 34.30-24 eenvoudig verliest ligt 34.43-38 zwaar voor de hand (in werkelijkheid moet wit 34.33-28! spelen om niet gelijk te verliezen.). Nu laat zwart echter 34...17-22 35.30-24 07-11! 36.49-43 12-17! 37.23x21 16x27 volgen met mooi matbeeld.

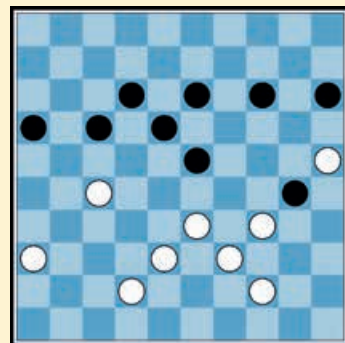
Diagram 2

Theo Voorspuij – Pim Meurs

Na 34...14-19 35.40-35 19x30 36.35x24 13-18! (beter dan 36.09-14 in verband met 37.47-41! 14-19 38.42-38 19x30 39.37-32! Waarna wit een schijf terug wint.) zit wit in de problemen omdat het logische 37.24-19 is verhinderd door een Coup Napoleon (18-22, 26-31 en 17-21). In de partij werd daarom een schijf gegeven met 27-22 wat later resulteerde in een overwinning voor de zwartspeler.

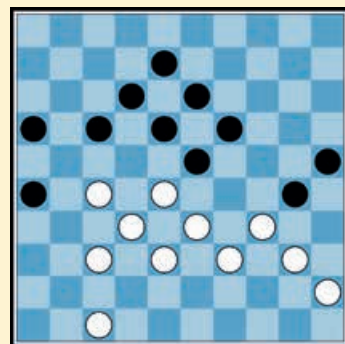
Diagram 3

Erwin Heslinga - Ben Provoost

Na 42.38-32 kon wit het meteen opgeven door het eenvoudige, doch enigszins verrassende 23-29, 43.33x35 14-20 44.25x14 13-19 45.14x23 18x49.

Diagram 4

Ben Provoost - Theo Voorspuij

Een prachtige forcing van wit: 37.40-35! 17-22 (wat anders? op 17-21 volgt een damzet naar veld 2) 38.28x17 12x21 39.35x24 19x30 40.33-29 13-19 41.29-24 8-13 42.24x35 25-30 43. 34x25 23-28 44.32x12 21x34 45.35-30! en zwart gaf het op.

Clinic KNDB op de Papendal Sport Parade

TEKST ROB CLERC EN RIK KEURENTJES BEELD PAUL VISSER

Het blijft prachtig om te zien hoe jonge kinderen kunnen worden gegrepen door het damspel en intens kunnen genieten van het uitvoeren van een damcombinatie.

Op zaterdag 3 november vond op sportcomplex Papendal de viering plaats van het 100-jarig bestaan van het Nederlands Olympisch Comité (NOC).

Onder het motto '100 jaar samen winnen' had de sportkoepel NOC*NSF voor de gelegenheid flink uitgepakt met onder meer een KinderSportparade, een SportRoute met sportdorp, en workshops en optredens van talloze beroemde sporters en niet-sporters. Zo trad Alexander Pechtold als veilingmeester op bij een veiling t.b.v. het Jeugdsportfonds, waarbij hij werd vergezeld door Prins Willem Alexander. IOC-president Jacques Rogge blikte terug op de afgelopen Olympische Spelen, terwijl (voormalig) topsporters als Epke Zonderland, Inge de Bruijn, Ester Vergeer en Johan Olav Kos hun licht lieten schijnen op het belang van sport en voorrecht om te mogen sporten.

Namens de KNDB was een zware delegatie afgevaardigd om de ruim zesduizend bezoekers in te leiden in de schoonheid van het mooie damspel. Nationaal kampioen senioren Roel Boomstra stelde zich belangeloos beschikbaar om met de Nederlands juniorenkampioen Jan Groenendijk en Europees jeugdkampioen Wouter Sipma de strijd aan te binden met het publiek. De geïnteresseerde bezoekers werden verleid tot het deelnemen aan een aanschuijsimultaan, maar konden ook proberen een van de kampioenen persoonlijk te verschalken in een

match van 5 minuten tegen 1 minuut. Talentcoach Rik Keurentjes leidde dit alles in goede banen, terwijl bondscoach Rob Clerc het publiek probeerde te vermaken met demonstraties, anekdotes en commentaar tijdens de simultaan. Het was hartverwarmend om te zien hoe iedereen zich inzette voor de promotie van het dammen.

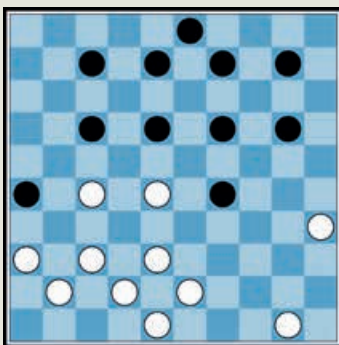
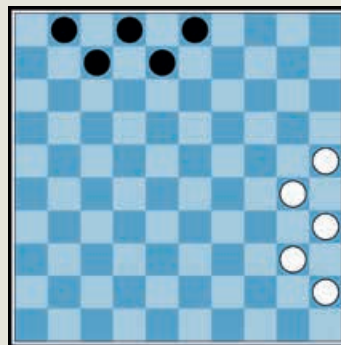
Al met al werd de damclinic zeer behoorlijk bezocht, zowel door jong als oud. Het blijft prachtig om te zien hoe jonge kinderen kunnen worden gegrepen door het damspel en intens kunnen genieten van het uitvoeren van een damcombinatie. Ook is het mooi hoe elke ouder en elke volwassene kon vertellen over de manier waarop zij in hun eigen jeugd met het dammen in aanraking waren gekomen. Dit alles werd gade geslagen door de schakers aan de overzijde die helaas geen publiek wisten te trekken. Op een rustig moment besloot topschaakster Arlette van Weersel maar zelf achter het dambord te gaan zitten om zich door Roel Boomstra in de geheimen van het damspel te laten inwijden. Toen de vraag werd gesteld waarom het de dammers wel lukten om mensen achter de borden te krijgen, antwoordde bondscoach Clerc in klare taal: "wij hebben nu eenmaal het mooiste spel!"

Rob Clerc: Het valt me op hoe weinig mensen weten dat dammen de mooiste sport is die er bestaat. De volgende anekdote doet het altijd goed en heb ik op Papendal verschillende keren mogen vertellen. Uiteraard liet ik de eindslag 7.35x13 altijd door een enthousiaste toeschouwer uitvoeren!

Het schijnt dat Iser Koeperman aan het einde van de jaren veertig van de vorige eeuw wilde leren schaken. Daartoe ging hij in Kiev naar een zgn. pionierspaleis en kwam abusievelijk in een zaal waar de nevenstaande positie op het demonstratiebord stond. Het volgende slaggeweld ontrolde zich voor zijn ogen: 1. 28-23 19x28 2. 37-32 28x46 3. 42-37 46x16 4.36-31 26x37 5. 48-42 37x39 6. 50-44 16x40 met de eindslag 7. 35x13!! Koeperman zei: "Als dat mogelijk is op het dambord, wil ik er meer van weten". De rest is geschiedenis. Vervolgens werd hij zes keer wereldkampioen.

Rik Keurentjes: Een van de mooiste aspecten van het dammen vind ik onze eigen damtaal. Dammers vergeten vaak dat het spreken in damnotatie en stellingskenmerken heel bijzonder is, juist omdat het voor ons gemeengoed is. Daar vertel ik graag over aan niet-dammers en laat ik met veel plezier mijn favoriete 'dam-namen' op het demonstratiebord zien. Uiteraard stond op 3 november aan het begin van mijn verhaal de Olympische formatie al op het bord!

Lang heb ik gedacht dat de schakers op het gebied van terminologie de dammers dan weer de loef afsteken. Als betrekkelijke leek kan ik de schaakregisters van openingsvarianten alleen maar met grote bewondering doornemen. Dammers komen bij het betitelen van openingsvarianten eigenlijk altijd weer uit bij bekende spelers of speltypes- hoewel de Sfinx-variant natuurlijk nog wel een aardige vondst is. Nee, dan de schakers! Hun vocabulaire is rijk aan illustere benamingen als 'de Oerang-Oetang', 'de Olifant' en 'Halloween'. Uit nader onderzoek blijkt echter dat ik me op dit gebied onmiskenbaar aan een vorm van damblindheid schuldig heb gemaakt. Als vakidoot kwam het namelijk geen moment bij me op om termen als 'kettingstelling' en 'hekstelling' letterlijk te benaderen. Na lang wikken en wegen kwam ik tot een top 10 van damtermen: 10. Anti-Scoupe; 9. Olympische formatie; 8. Laocoön-stand; 7. Magneet-motief; 6. Watervalthema; 5. David & Goliath; 4. Naamloos skelet; 3. De Torquemada 2. Kerkhofaanval; 1. Heksenketel. Wat is uw favoriet?

Opgaven serie 41: Vastlopen

ALS JE NIET MEER KUNT ZETTEN, HEB JE VERLOREN: DAT IS EIGENLIJK DE BELANGRIJKSTE REGEL VAN DAMMEN. NATUURLIJK HEB JE VERLOREN ALS JE GEEN SCHIJVEN MEER OVER HEBT (DAN KUN JE NATUURLIJK OOK NIET MEER ZETTEN), MAAR SOMS KAN HET OOK DAT JE TEGENSTANDER GEEN ZET MEER KAN DOEN: HIJ IS HELEMAAL VASTGELOPEN! IN DE NEGEN OPGAVEN MOET JE MET WIT PROBEREN OM ZWART VAST TE ZETTEN. VEEL SUCCES!

SPELREGELS VOOR DE LADDERCOMPETITIE:

- Inzenden **tot 1 februari**, anders tellen je oplossingen niet mee.
- Inzenden doe je per e-mail naar zetjeschrap@gmail.com.
- Schrijf je naam bij je oplossingen.
- Noteer de volledige oplossing, dus niet alleen de eerste zet!
- Doe je best voor wit, maar ook voor zwart!
- Een correcte tweede oplossing voor hetzelfde diagram wordt beloond met extra punten. Let op: het gaat dan om een hele andere oplossing, niet een verwisseling van zetten!
- De prijswinnaars beginnen weer onderaan de ladder.
- Als je drie keer achter elkaar niet meedoet, val je van de ladder. Je behaalde punten blijven wel geldig en tellen bij je volgende inzending gewoon mee.
- Als je een sterretje achter je naam hebt, wordt het tijd dat je weer eens wat opstuurt.

diagram 448

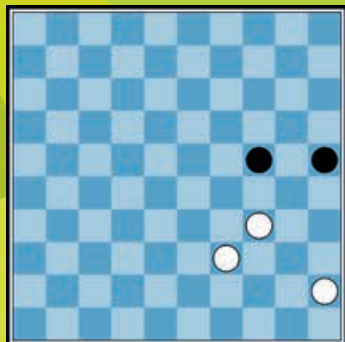

diagram 449

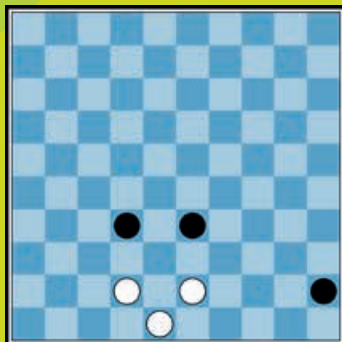

diagram 450

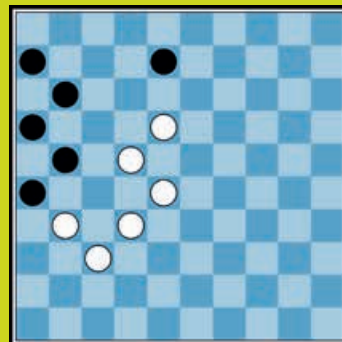

diagram 451

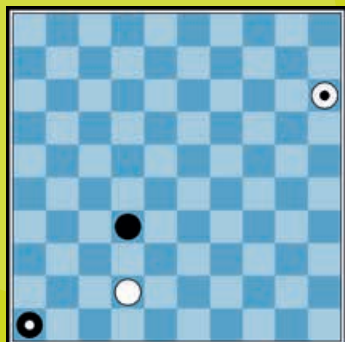

diagram 452

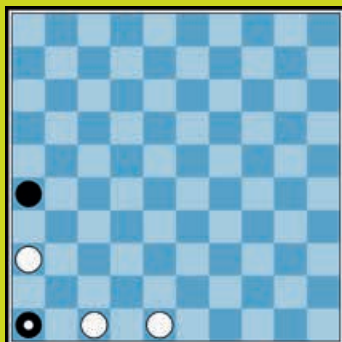
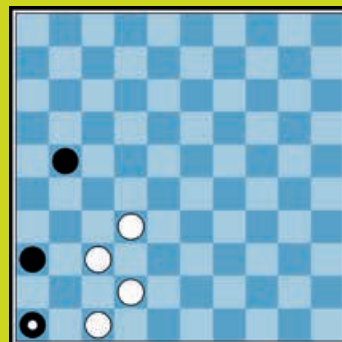

diagram 453

OPLOSSINGEN SERIE 40

439. Slagidee uit Jitse Slump – Bart Westerveld: 1.27-21 26x28 2.32x3
440. Slagidee uit Dana van der Wiele – Jessica Tol: 1.27-22 18x27 2.32x21 16x27 3.34-30 25x34 26.40x16
441. Slagidee uit Erica Boerefijn – Jessica Tol: 1.33-29 22x24 2.27-22 17x28 3.32x3
442. Slagidee uit Jeroen van den Brink – Albert Middelkoop: 1...17-22 2.27x18 23x12 3.34x23 19x26
443. Wouter Morssink – Bart Westerveld: 1.27-22 18x27 2.32x21 26x17 3.24-20 15x24 4.29x16
444. Slagidee uit Jitse Slump – Marco de Leeuw: 1.33-29 23x25 2.27-21 16x27 3.32x5
445. Mariska Veer – Gerlinda Schaafsma: 1.38-32 28x37 2.47-42 37x48 3.30-25 48x30 4.35x22
446. Slagidee uit Jorne Huiting – Dirk Vet: 1.30-24 19x30 2.28x10 5x14 3.27-21 16x27 4.32x23
447. Wouter Sipma – Rick Hakvoort: 1.34-29 23x34 2.32-28 21x23 3.44-39 34x43 4.42-38 43x32 5.37x10

diagram 454

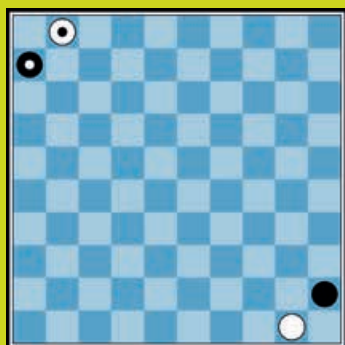

diagram 455

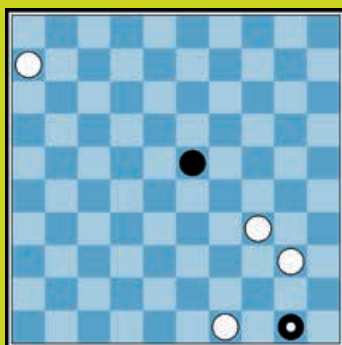
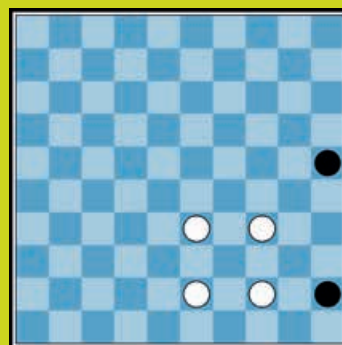

diagram 456

LADDERSTAND

114: Wouter Morssink
108: Kees Kentie
101: Martine Jannes
96: Daniël Wilbrink
85: René Emmaneel
75: Joep Kerkhoff*,
Bart Westerveld
72: Arie van der Knaap*, Marco de

Leeuw
65: Damon Winter
57: Jan Algra*
55: Brian Winter, Colin Winter
54: Okke Zeeman
45: Hans Braakman
44: Sander Stolkwijk*
42: Klaas Fiks
38: Nick van 't Westeinde
37: Lotte Meijer
36: Rianne Mensinga
33: Thomas Schuiling: *
30: Tristan van der

Velde, Jaap Heemskerk
27: Thijs Vreugdenhil, Bertus Scheer
21: Melanie Voskuil
19: Petra Wessels
18: Lennart Blankenstijn*, Elco Blankenstijn*, John B. Reade, Floris Tol
16: Jan Kunnen
15: Teun van Zon
12: Jan Kooistra, Anne Schippers, Jefta Vroeghe
10: Bart Venneker, Max Trommelen

9: Mariska Veer*, Erica Boerefijn*, Fred Jansen, Pelle Bronkhorst, Dinand Stegeman, Gijls Ijpelaar, Rini Schellekens, Sjors van 't Westeinde
8: Erwin Broekhoven
6: Kim van 't Westeinde
3: Tijn van Dongen, Sarah van Langen, Austin Hol, Rocco van Dongen
2: Bas van Eck, Thijs Lampe

De prijswinnaars zijn: Wouter Morssink, Kees Kentie en Martine Jannes. Van harte gefeliciteerd! Het prijze krijgen jullie binnenkort toegestuurd. De oplossingen zijn weer nagekeken door Nico Konijn. Hij heeft een aparte Zetje Schrap-pagina op de site van zijn damschool: <http://www.damschoolnicokonijn.nl/>

KNDB Bestuur

Overzicht nieuwe lidmaatschappen

13-9-2012 16-11-2012

Ayoub Abdellou	Damschool Tilburg	Sara van Lenthe	DEZ Laren
Rick van Amelsfoort	Heijmans Excelsior	Geert Lubberink	DG Het Noorden
W. Bartels	DC Elen en Rhaan	Sadat Mohammed	Damschool Tilburg
G. ter Beek	DC Vries	Gaetano Nahar	CTD Arnhem
Menko van Dijk	Urk aan zet	Omar Nait Aicha	DC Purmerend '66
Radjes Dirdhari	DOG	Maarten van Panhuis	DEZ Hierden
René Eelst	DC Lelystad	André de Raad	GDC Gorinchem
Estario Euson	DC Zutphen/Warnsveld	Ment Reeze	DC Harderwijk
Eise Feenstra	DC De Harste	J.J.H. de Rover	DC Almere
Nick de Groot	NDV	Cees Schilder	DC Purmerend '66
Jan Haag	NDV	Bennie Schotman	Hartholt Olie
Meine de Haan	DC Buitenpost e.o.	Dominique Steens	SNA
Leo Hablous	DC Elen en Rhaan	Robert Steens	SNA
Natashja Hessink	Witte van Moort	Arie Stehouwer	BDV
Jan Hooymans	DC Zaanstreek	Koen Terlouw	Laurel's DamRa
Erwin Jochemsen	De Kroonschijf	Jan van de Veen	DC Harderwijk
Jan de Jong	DC Purmerend '66	Aggie de Vent	DOG
Judith Jonker	Witte van Moort	Joachim Verheijden	DC Harderwijk
Gerrit Kelderman	DC Zevenaar	R. Vesciano	HDC
Maarten Kes	DC Harderwijk	Bertus de Vries	SSS
M.H. Knijtijzer	DC Almere	Gaatze de Vries	Damcombinatie Fryslân
Jan Koerselman	DEZ Laren	Emile Vuijsters	TDV
J. Kolstee	DC Den Haag	Folkert Weistra	De Oldehove
Vaclav Krista	DV Van Stigt Thans	Arend Wester	DC Opeinde
Jaap Langerak	DC Loosdrecht	Rudy Wijshake	DC TOG Ittersum
Rosa van Lenthe	DEZ Laren	Frits van der Zee	DC Purmerend '66

Overleden

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van: G. Bosschier, Ons Genoegen Den Ijp; E.J. van de Kraats, DV Voorthuizen; T. van der Vegte, Hartholt Olie Heino; J. Wolff, HDC Haarlem; H. Verpoest, TDV Tilburg

Uit de bondsraadsvergadering

Op 3 november 2012 kwam de bondsraad voor de derde en laatste maal dit jaar bijeen. De volgende zaken zijn voor de KNDB-leden interessant om kennis van te nemen.

- De heer J. Hannen werd als raadslid geïnstalleerd. Daarmee is de vacature van de PLDB vervuld.
- De kortingsactie voor de aanschaf van digitale klokken zal niet doorlopen tot 1 juli 2013 maar tot 1 januari 2013. Verenigingen die in het seizoen 2013-2014 nationaal willen spelen en nog niet over digitale klokken beschikken, kunnen hierover contact opnemen met het bondsbureau.
- Het bestuur heeft goede hoop dat het aantal landen dat aan de WK-cyclus 2013-2016 deelneemt, gemiddeld op 55 uit zal komen. Dit aantal is nodig om gedurende deze beleidsperiode aanspraak te kunnen blijven maken op subsidie van NOC*NSF voor topsport. De bondsraad gaat akkoord met de aangepaste begroting 2012 waarin een bijdrage voor het project "Landenuitdaging" is opgenomen.
- De raad wenst voortaan meer informatie betreffende de financiële stukken. Nu wordt per hoofdonderdeel alleen de saldering van de baten en lasten getoond. Men zou graag de cijfers van de totale lasten en baten per onderdeel willen zien. Het bestuur zegt dit toe.
- Het voorstel voor een lichte contributieverhoging ondervindt enige kritiek. Sommige leden vinden een verhoging in deze tijd niet passen. Na stemming blijkt een nipte meerderheid voor verhoging te zijn. Het bestuur besluit echter de verhoging een jaar uit te stellen. In de tussenliggende tijd kan de bondsraad met voorstellen komen die de verhoging overbodig maken.
- Het jaarplan 2013 wordt akkoord bevonden. De aangekondigde werkgroepen voor Kader en Dammen op de digitale snelweg zijn reeds voortvarend van start gegaan. Voor de werkgroep Verenigingsondersteuning is nog enige menskracht nodig.
- De finale van de welpen zal met ingang van 2013 met twintig deelnemers worden gespeeld.
- De bondsraad besluit om de bond aan te sluiten bij het Instituut voor Sportrechtspraak (ISR). In geval van seksuele intimidatie kan de zaak in handen van dit instituut worden gegeven en hoeft de bond niet zelf de nodige commissies op te tuigen.
- Er wordt verslag gedaan van de problemen tijdens het congres van de FMJD in Lille. Deze problemen zijn nog niet opgelost. Het huidige FMJD-bestuur neemt de lopende zaken waar.

Een uitgebreid verslag van deze bondsraadsvergadering is te lezen op de KNDB-site.

HARRY DE WAARD

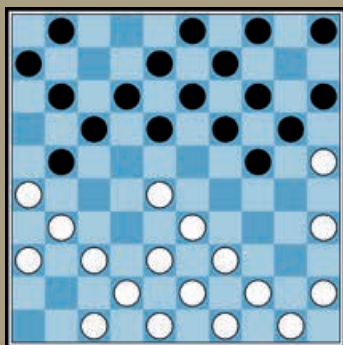
HARRY DE WAARD |

Heeft u leuke combinaties ...
stuur deze dan naar: hcdwaard@xs4all.nl

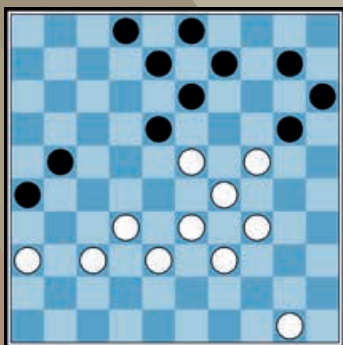
Van simpel ... tot en met **gecompliceerd**

Diagram 1, 12. 18-22?

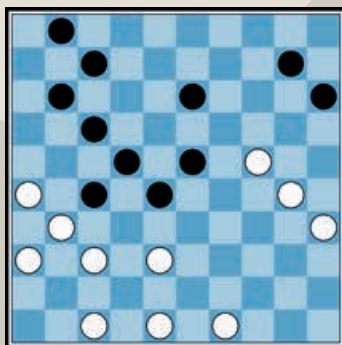
Hein de Cokere – Jan Drijver 2-0
Heerhugowaard, 14-07-2012
12.18-22 13.28-23 19x28 14.37-32
28x37 15.31-27 21x32 16.38x16 37-
41 17.42-37 41x32

Diagram 2, 39.8-12?

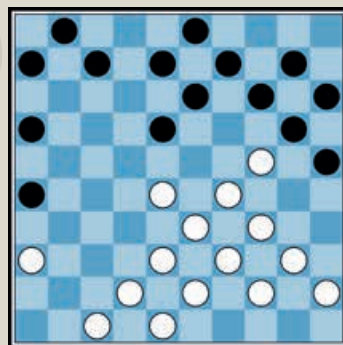
Kees Thijssen – Martin van Dijk 2-0
Heerhugowaard, 15-07-2012
39.8-12 40.37-31 26x30 41.34x5

Diagram 7, 39.10-14?

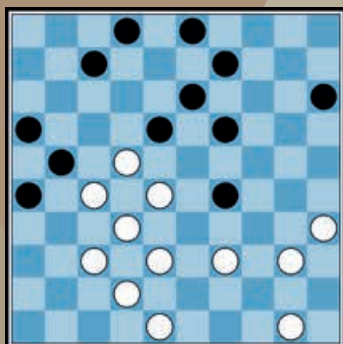
Krijn ter Braake – Peter-Frans
Koops 2-0 Boboli, 13-07-2012
39.10-14 40.26-21 27x16 41.38-33
28x39 42.48-43 39x48 43.31-26
48x25 44.24-19 13x24 45.35-30
25x31 46.36x9

Diagram 8, 22.16-21!?

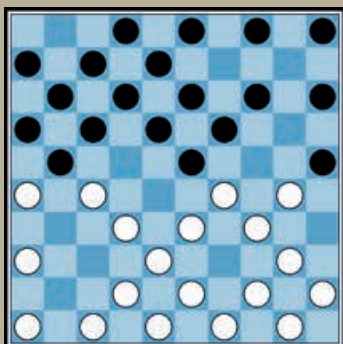
Piet Bakelaar – Martin Dolfing 0-2
Heerhugowaard, 14-07-2012
22.16-21 23.24-19 14x32 24.38x16
13-19 25.33-28 18-23 26.29x18 26-
31 27.36x27 7-11 28.16x7 1x21

Diagram 3, 30.3-8?

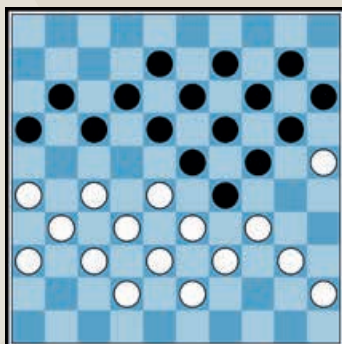
Jeroen Kos – Soender Kalpoe 2-0
Heerhugowaard, 18-07-2012
30.3-8 31.39-34 29-33 32.28x39
15-20 33.37-31 26x17 34.35-30
21x43 35.30-24 20x29 36.34x1
43x45 37.1x23

Diagram 4, 11.44-39?

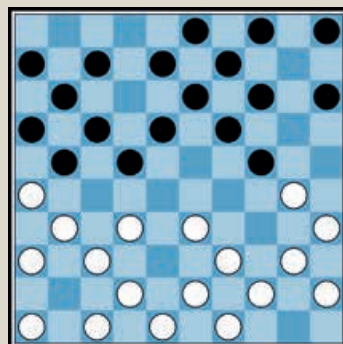
Bert Deneef – Bert Wooschot 0-2
Hoogeveen Open 14-08-2012
11.44-39 23-28 12.32x23 19x28 13.
33x22 17x28 14.26x17 12x32 15.
38x27 18-22 16.27x20 15x24

Diagram 9, 30.27-22!

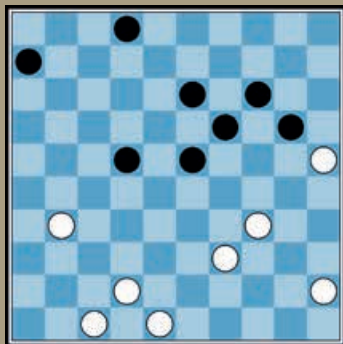
Jan Schijff – Dirk van Haaster 2-0
Heerhugowaard, 16-07-2012
30.27-22 18x27 31.31x22 16-21
32.22-18 13x22 33.34-30 24x44
34.33x4 22x33 35.38x27 44x33

Diagram 10, 13.43-38?

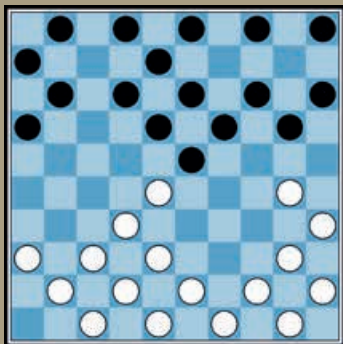
Tamara Tansykkuzhina – Mei Jhi
Wu,
0-2 WK vrouwen, 15-08-2012
13.43-38 22-28 14.32x1 8-12
15.1x20 14x41 16.46x37 21-27
17.31x22 17x50

Diagram 5, 38.20-24?

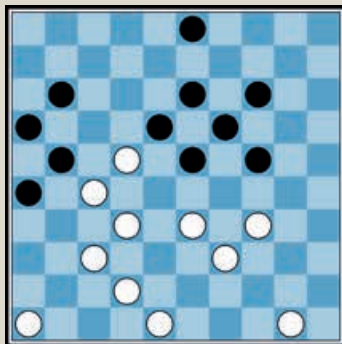
Jaap Pluim – Niels Meijer 2-0
2B Bornse Damver.2 – Harderwijk
2, 29-09-2012
38.20-24 39.34-30 24x35 40.45-40
35x33 41.31-27 22x31 42.42-37
31x42 43.47x20

Diagram 6, 10.16-21?

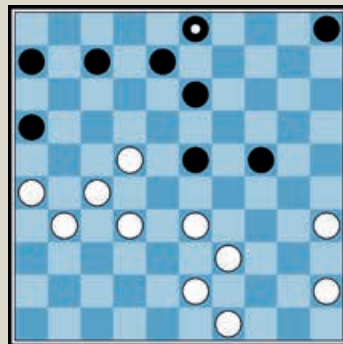
Wout Foppen – Ulbe Koster 1-1
29-09-2012
2B Bornse Damver. 2 – Harderwijk 2
10.16-21 11.28-22 18x27 12.36-31
27x36 13.32-28 23x32 14.38x9
4x13 15.37-32

Diagram 11, 34.46-41?

Piet Lodder – Ron Entken
Hoofdklasse B Heijmans-Den
Haag,
13-10-2012
34.46-41? 23-28 35.32x12 21x32
36.37x28 24-30 37.34x25 14-20
38.25x23 11-17 39.22x11 16x36

Diagram 12, 49-44?

Theo van den Hoek – Thijs van den
Broek (interne competitie TDV,
11-09-2012
49-44? 16-21 26x17A 24-30 35x24
23-28
32x23 13-18 22x11 3x8
A 27x16 24-30 23-28 7-11 8-12 3x36

Doutzen Kroes is lelijk!

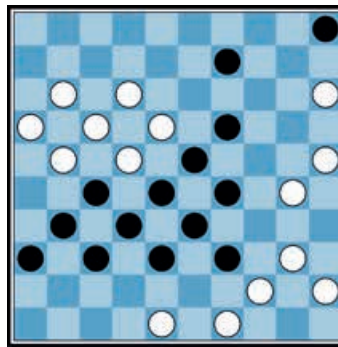
MACHTIGE KLAPPEN UITDELEND, ONDER OORVERDOVENDE ZELFORKESTRATIE, STONDEN ZE TEGENOVER ELKAAR: *MOOIE MARIA EN SWEET SERENA*. DE LANGE SLANKE SIBERISCHE WERD GENADELOOS VAN DE BAAN GEMEPT DOOR DE DONKERE DAME MET DE DONDERDIJEN. DE COMMENTATOR WEES ER TOEN MAAR OP DAT SJARAPOVA WEL DE BEST VERDIENENDE SPORTVROUW IS, DANKZIJ HAAR SPONSORCONTRACTEN, DANKZIJ HAAR 'GOEDE LOOKS'.

OPGELEGDE VOORKEUR

Onze Doutzen kan er over meepraten; topmodel DK klust tegenwoordig bij als actrice (*Nova Zembla*) en presentatrice (*De Gouden Kalveren*). Dat ze weinig acteertalent heeft en al helemaal niet kan presenteren maakt niet uit, we vinden haar vooral mooi. In de damwereld is het niet anders. Damproblemen krijgen meer aandacht als ze een voorspelbaar uiterlijk hebben, op een partijstand lijken, hoe saai de inhoud ook is. Maar damproblematiek is Kunst, geen Sport. Kijkt u alleen naar de (zeer knappe) realistische schilderijen van Rembrandt en Vermeer? Of beleeft u net zo goed de ervaring die een *Rothko* of een *Renoir* tweeweg kan brengen? Dat mag met dammen ook!

Maar zelfs in *De Problemist* – een blad dat toch vooral over damkunst gaat – klinkt de roep om damsportstanden door, want de problemen moeten toch vooral van praktisch nut zijn. De eindredacteur zegt: "Ons publiek bestaat voornamelijk uit partijspelers; we moeten ze geven wat ze willen zien." (Zo: nu weet u dat een abonnement op DP een aanrader is!) Voor vrije geesten is er ook genoeg te zien, al klinkt er af en toe een echo van de Doutzenzucht. Twee voorbeelden. In oktober schreef mijn goede vriend André Schokker, die niet eens partijspeler is, bij dia 1: "*Over de stand moeten we het maar niet hebben, maar de oplossing is toch heel bevredigend*". Vreemd, bij datzelfde probleem dacht ik: "*Gave stand! Wat zou er gaan gebeuren?*" De ontleding 20,24,44,34,43,38,27, 2,7,35,14,24,46 W+ laat een fraai tuimeleffect 38,27,2,7 zien en de soepele beweging (49x16x2x30) mag er ook zijn. Voor de fijnproever is het voorafgaande ineens openen van de velden 29 en 38 een plusje. Toch stelt de inhoud ook een beetje teleur. De elf (!) stroperige zetten waarmee wit één schijfje inlevert ogen als een lange rally zonder spanning. En de even werkloze als (voor de materiaalcommissie) welkome lijnrechters 5 en 36 staan er slechts voor de show. Wereldtopper Alexander Bakumets (1960-1996) heeft zinnenprikkeler werk gemaakt.

Diagram 1
Bakumets

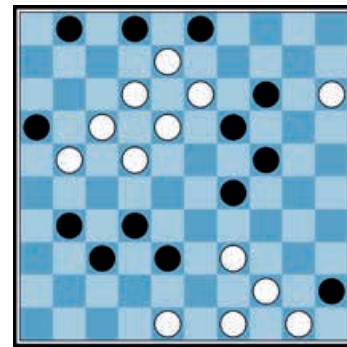

Smaken verschillen, André gaf zijn persoonlijke mening. Bonter maakte Menno Veldstra het in dezelfde uitgave. Veldstra bespreekt al ruim 25 jaar lang 'de beste problemen van tien jaar geleden'. De redacteur verkiest elke keer een paar mooie problemen die tien jaar eerder in de probleemrubriek ter oplossing werden aangeboden en welke naderhand 'correct' bleken. Toen hij dia 2 aanpreef kwamen plots Doutzen en Maria om de hoek kijken: "*Een even afstotelijk als mooi probleem. U begrijpt wel waarom*." De eerste zin bevat Menno's persoonlijke mening. Met de tweede veegt hij alle dammers op één hoop, want ja, het plaatje lijkt niet op een partijstand en dus mogen we het niet mooi vinden... Dat Willem Schoute als een Serena in topvorm over het bord danst zal menig dammer niet eens meer opvallen, zo gehersenspoeld afkeurend kijkt hij of zij naar de aanvangsstand. Oogkleppen af en geniet: 483! 40,30,42(!) 7 [wauw!] 10,17,494! (40!) 33 (45!) 29! (7!) 12 (11,17) 19 (22) 14 (28) 10 (32) 5 (38) en dan ook nog de altijd weer verrukkelijke finesse van Victor Nicod: 44, uit! (N.B. De zwarte schijf die in het slot op veld 45 staat is een andere dan waarmee werd begonnen. Een heel zeldzaam trekje.)

KODDIG

Max Douwes, leermeester (!) van Schoute, kende ooit als jurylid heel weinig punten toe aan problemen met een aanvangsstand die je *partijnatuurlijk* zou kunnen noemen. Op de verbaasde reacties reageerde Max met het revolutionaire: "*Ik vind die standen lelijk. Het zijn*

Diagram 2
Schoute

partijstanden, geen problemen!"

Hij bleek zijn toegekende punten (voor de beginstand) vooral te hebben uitgedeeld op basis van de regel 'zo homogeen mogelijke spreiding van de schijven over het bord'... Zo ver als de grootmeester van de koddigheid – zei ik als Douwes-biograaf – wil ik helemaal niet gaan. Elk damprobleem verdient beoordeeld te worden op grond van 'het primaire gevoel' enerzijds (en dat is voor de meeste dammers dus een aanvangsstand met gescheiden kleuren), anderzijds direct gevolgd door het wezenlijke verband met de inhoud. De ware uitstraling van het kunstwerk is altijd een optelsom. Dia 1 beviel mij voor aanvang beter dan dia 2 en na het ervaren van de inhoud was het andersom. Het probleem van Schoute is trouwens ook mooi als zwart 23x32(!) gaat slaan in plaats van 16x27. Subtiel fenomeen, dat damspel.

Serena mag ik liever zien dan Maria en ach, Doutzen is misschien niet zo lelijk, maar wel het voorspelbare "mooiste meisje van de klas". Sorry Doutzen, ik kijk niet voor je om op straat. Wie zaten er in jouw klas?

Het tweede persoonlijke wereldkampioenschap eindspelcompositie – 6

KORT VOOR MIDZOMER BEREIKTE MIJ HET DROEVE NIEUWS DAT LEONID SERGEJEVITSJ VITOSJKIN, EEN DER DEELNEMERS AAN PWCE-II, OP 14 JUNI J.L. IS OVERLEDEN; GEBOREN OP 20 AUGUSTUS 1939 HEEFT HIJ DUS NIET OUDER MOGEN WORDEN DAN 72 JAAR. IN VERBAND Hiermee zal deze aflevering zes een andere invulling krijgen dan ik enkele maanden geleden in gedachten had.

Leonid Vitosjkin mag gerust worden gerekend tot de grootste eindspelcomponisten ter wereld. Zijn achtste plaats in PWCE-II en nog bescheidener vijftiende plaats in PWCE-I doen daar eigenlijk maar weinig aan af. Zijn beste jaren liggen dan ook ver achter ons. Wat voor mij vooral ook meetelt, zijn alle artikelen en boeken waarmee hij in de loop van vele jaren de eindspelliteratuur heeft verrijkt! *Sekrety etjoednogo tvortsjestva* of *De geheimen van het componeren van eindspelstudies* was Vitosjkins eerste boek en verscheen in een oplage van liefst 30.000 exemplaren! In 1970 wordt hij de eindspelredacteur van *Sjasjki en Dambrete* en blijft dat tot beide damperiodes in 1991 moeten stoppen. Daarna zet Vitosjkin zich aan zijn grote project *Antologia* en nog wel op twee fronten. De vijf deeltjes over eindspelstudies op de 64 velden weet hij in drie jaar te voltooien en uit te geven (1996-1998). De serie van zeven deeltjes over eindspelstudies op de honderd velden kan, hoewel deel

een al in 1995 uitkomt, pas in 2000 worden afgerond. Ondanks de vele tekortkomingen van *Antologia* mag de damwereld Vitosjkin hiervoor alleen maar zeer dankbaar zijn! Vanaf eind jaren zestig heeft Vitosjkin aan vele eindspel- en ook probleemconcoursen deelgenomen. De grootste successen die hij hierin behaalde, zijn voor mij zijn zeges in het zesde eindspelkampioenschap van de Sovjet-Unie (1985-1988) en *Odessa 1991*. Nog een ander hoogtepunt was de titel *Grandmaître International Problémiste honoris causa* die de FMJD hem verleende op 26 oktober 2011.

In de periode 1979-1989 heb ik Leonid Vitosjkin meermalen mogen ontmoeten, voor het laatst in juni 1989 op een treinstation in Moskou. Wie *DAMMEN* nr. 47 (augustus 1989) of *De Problemist* van oktober 2012 bij de hand heeft, kan zelfs mijn impressie van dit hartelijke doch noodgedwongen vluchtige weerzien nalezen!

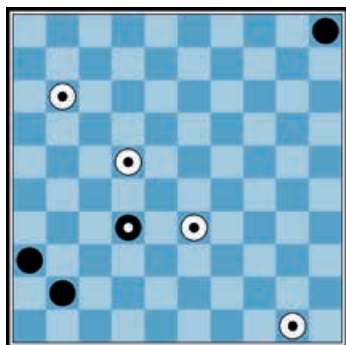

Leonid Sergejevitsj Vitosjkin
rond 1980

Aansluitend geef ik hier de drie best geklasseerde eindspelen van Vitosjkin in PWCE-II. Ze zijn stuk voor stuk zeer karakteristiek voor zijn heldere stijl van componeren, die zijn creaties doorgaans heel toegankelijk maakt voor een breed dampubliek. Eerst zijn beide inzendingen voor categorie C, waarin de deelnemers zich naar hartenlust mochten uitleven met 2, 3 of 4 witte dammen tegen maximaal 7 zwarte stukken. In dit dammengenre wist Vitosjkin altijd wel zijn draai te vinden. Hier eerst de minst succesvolle van dit tweetal:

Diagram 1

L. Vitosjkin, Categorie C, 15^e plaats

Zwart heeft al bijna een tweede dam, toch weet wit hem binnen

zes zetten tot overgave te dwingen: **1.11-16 41-47**

Ook wanneer de dam wegliep, wordt die met helpers en al snel ingerekend:

1) 1...32-37 2.22-31! 36x27 (of 2...37x26 3.16-21 26x44 4.50x46+)

3.16x32 37x44 4.50x46+.

2) 1...32-14 2.22-28! 14x32 (na 2...14x37 3.16-32 37x44 4.50x46 is het al meteen uit) 3.16x38 en nu nog:

2.1) 3...41-46 4.38-32 46x44 5.50x28+.

2.2) 3...5-10 4.38-47! 41-46 5.47-41! 46x44 6.50x5+.

De meerslagwending die wit hier toepast, vormt een welkom extraatje.

2.16x38 36-41

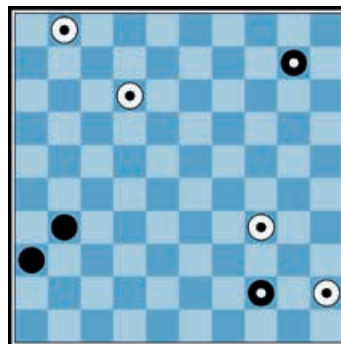
Zwart komt inderdaad op een tweede dam, niet dat hij daar lang plezier van heeft:

3.22-28! 41-46 4.28-10! 5x14 5.33-39 47x44 6.50x5+.

Helaas kan wit in deze hoofdvariant van de auteur op het zelfde D46/D5-slot aansturen met 3.22-41! immers na 3...5-10 4.4x15 41-46 beslist 5.38-32! 46x44 6.50x33+. Dat heeft het eindcijfer van de jury merkbaar getemperd. Waardering: 39,50 punt (Valdas Bieliauskas - 40; Alexander Katjoecha - 50; Evgraf Zoebov - 28).

Diagram 2

L. Vitosjkin, Categorie C, 9^e plaats

Ook het tweede eindspel opent met een nogal voor de hand liggende aanvalszet:

1.45-50 44-40

Nog het beste. Probeert zwart deze dam te redden, dan is hij meteen de klos:

1) 1...44-49 2.50-44 49x7 3.1x5+.

2) 1...44-35 2.34-40! 35x49 3.50-44 49x7 4.1x5+.

Na 1...10-5 of 1...10-46 blijkt volgens mijn digitale hulp Flits steeds 2.50x22 afdoende, al wil ik noch u noch mijzelf hier vermoeien met de ongetwijfeld vele varianten die dit moeten staven.

2.34x45 31-37!

De uitvoering van de dreiging 3.45-23 is na 2...36-41 zelfs al-lesvernietigend: 3...10x37 4.50-28

37x7 5.1x47+.

3.45-29!

Dreigt onder meer 4.29-42!, 5.50-39+.

3...36-41!

Na 3...10-4 wint 4.29-47 37-41 5.50-28 41-46 6.28-5 36-41 7.47x36 4-15 8.36-13 15-47 9.12-18 wellicht het soepelst. Doet zwart 3...10-5, dan zou ik kiezen voor 4.29-33(!) 36-41 5.33-42! 37x48 6.50-39 48x7 7.1x46+.

4.29-47! 41-46

De twee alternatieven die zwart hier nog heeft, gaan eveneens fraai verliezen:

1) 4...10-5 5.47x36 37-42 6.36-41! 5x46 7.50-28 46x7 8.1x47+.

2) 4...10-15 5.47x36 37-42 6.36-47(!) 42-48 7.50-39 48x7 8.1x29+.

Wel blijken in variant 2 wits zesde en zevende zet onderling verwisselbaar, zie maar eens: 6.50-39 42-47 7.39-28! 15-42 (of 47-20 8.28-10 15x4 9.12-18 /36-13+) 8.36-41! 47x36 9.28-22 36x7 10.1x47+.

Dit manco was Vitosjkin sowieso bekend, anders had deze variant zeker niet in de auteursoplossing ontbroken!

5.47-42! 37x48 6.50-39 48x7

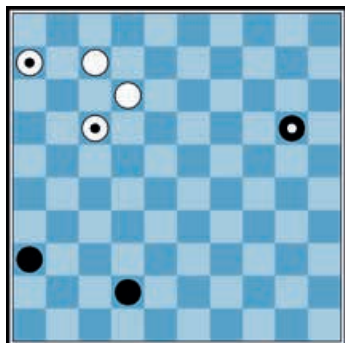
7.1x5 Finito!

De kunstjes die Vitosjkin hier etaleert, hadden twee van de drie juryleden net wat te vaak van hem

gezien. Het eindcijfer bleef dan ook steken op 47 punt. (VB – 40; AK – 68; EZ – 40). Dat bleek goed genoeg voor een verdienstelijke negende plaats in categorie C.

Diagram 3

L. Vitosjkin, Categorie B, 13^e plaats

Zijn beste resultaat in PWCE-II zou Vitosjkin behalen in categorie B, waar evenwel menig auteur zijn zwaarste geschut had ingezet. Meer dan de dertiende plaats zat er daarom niet in voor het derde eindspel hier:

1.7-1 42-47

Hier dienen zich drie alternatieven aan:

1) 1...20-25 2.17-39 25x48 3.6-39 48x7 4.1x47+.

2) 1...36-41 2.17-33 20x38 3.6-33 38x7 4.1x36+.

3) 1...20-3 2.17-26 3x21 3.26x12 en nu:

3.1) 3...42-48 4.6-39 48x7 5.1x23+.

3.2) 3...36-41 4.6-39! en hierna nog:

3.2.1) 4...42-47 5.39-33 47x7 6.1x46+.

3.2.2) 4...41-46 5.39-28 46x7 6.1x47+.

3.2.3) 4...41-47 5.39-48 47-36 6.48x31 met winst in een heus schuiftrompetje.

2.17-33 47x7 3.1x15 36-41 4.6-28+.

Slechts in de nog geen vier zetten lange hoofdvariant heeft dam 1 - de basis van de allesoverheersende vangstelling – niet het laatste woord.

Het eindcijfer - 52,50 punt (VB – 50; AK – 65; EZ – 45).

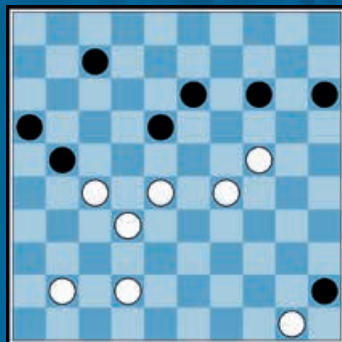
(wordt vervolgd)

Kerstoploswedstrijd

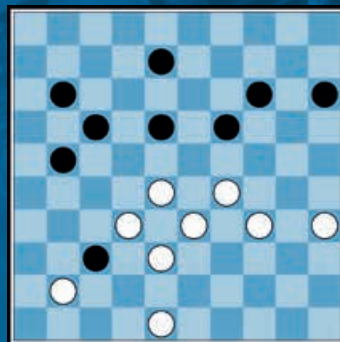
GEORGANISEERD DOOR DE KRING VOOR DAMPROBLEMATIEK

Voor alle standen geldt: Wit speelt en wint!

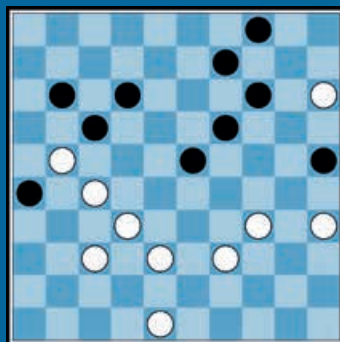
1 R. Boomstra

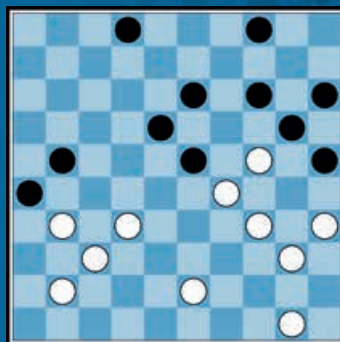
2 F. van Leeuwen

3 F. van Leeuwen

4 R. Boomstra

Ziehier een viertal composities ter oplossing, van de hand van Frans van Leeuwen en Roel Boomstra. Stuur uw bevindingen **VOOR 15 JANUARI 2013**, volledig of onvolledig, naar A. Schokker, Lomondlaan 18, 1060 PL Amsterdam. E-mail: zaschokker@hotmail.com. Onder de inzenders worden acht exemplaren van het boek 'De DAM Quichotte van de Honderd Velden', over en van Van Leeuwen in combinatie met acht jaarabonnementen op "De Problemist" voor 2013 verloot.

DE AUTEURS:

Frans van Leeuwen (86 jaar; probleem twee en drie) was van 1969-1992 damredacteur van het Nederlands Dagblad. Hij besteedde altijd aandacht aan zowel partijspel als problematiek. Eén van de te winnen prijzen is het boek 'De DAM Quichotte van de Honderd Velden', over en van Van Leeuwen. Het hartverwarmende boek – 'een spiegel voor de damspeler en damprobleemliefhebber' – is dit jaar verschenen.

Probleem twee is een klassieker en lijkt meerdere mogelijkheden te bieden bij de eerste zet, maar uiteindelijk eindigt het kort maar krachtig in een unieke slotstand. Probleem drie heeft keuze in zich en vergt ook enige attentie in het afspel van wit.

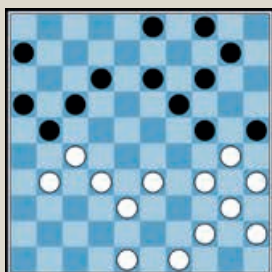
Roel Boomstra (19 jaar; probleem een en vier) toont als partijspeler – wat heet, de huidige Nederlands kampioen! – een gezonde interesse voor problematiek, uiteraard waar er een nuttige relatie met het partijspel optreedt. Vorig jaar debuteerde hij met zijn eerste composities en daarmee mag hij een voorbeeld zijn voor vele (jonge) dammers!

In de eerste opgave wordt een 'logische' reactie van zwart verwacht op de dwangzet van wit en moet zwart zich niet verliezen in een verloren overmacheindspel. Probleem vier is gebaseerd op een moment uit de partij Andriessen – Winkel. Zwart kan zich nog scherp verweren en dat zien we graag aangegeven worden.

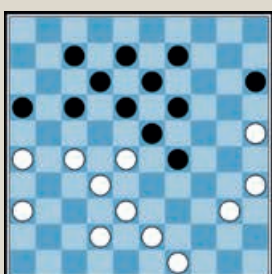
SOMMIGE RUBRIEKEN ZIJN GEWOON NIET WEG TE DENKEN UIT HET DAMSPEL. DIT IS ER EEN VAN." KIJKJES IN DE DAMWERELD" BESTAAT NET ZO LANG ALS HET DAMSPEL ZELF, ALLEEN HET HEETTE VROEGER ANDERS. VIA ALLERLEI KANALEN EN OMWEGEN IS HET MIJ GELUKT OM EEN NEGENTAL DIAGRAMMEN VOOR U BIJEE TE KRIJGEN. OOK HEB IK VIA FACEBOOK VERZOEKEN GEDAAN AAN DAMMERS. NIET DAT HET MIJ ANDERS NIET ZOU LUKKEN OM FRAGMENTEN BIJ ELKAAR TE KRIJGEN, NEEN, MIJN MOTTO BLIJFT "VOOR DE LEZER, DOOR DE LEZER". OM NIET TE VEEL RUIMTE IN BESLAG TE NEMEN MET VERHALEN WIL IK METEEN BEGINNEN.

Diagram 1

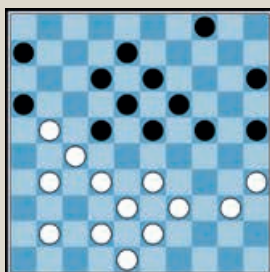
De talentvolle jeugdspeler Koos van Amerongen uit Tilburg stuurde mij een aantal eigen creaties. Mijn keuze viel op de stand van diagram 1. Zwart aan zet speelt hier 21-26? Wit kan maar op een manier combineren in deze stand en dan te beginnen met een verrassende eerste zet 48-42!! 26x50 27-22 17x28 en 49-44, de rest vindt u zelf wel denk ik.

Diagram 2

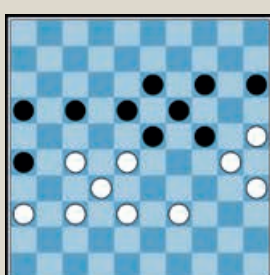
Auke Zijlstra - Andrew Tjon A Ong. De stand van diagram 2 komt uit het provinciale Utrechtse kampioenschap 2012. Andrew Tjon A Ong uit Maarssen, de toernooidirecteur van Thailand Open, heeft in het jaar 2012 bijna aan alle toernooien waaraan hij heeft meegedaan het podium bereikt. In deze stand moest hij tegen zijn directe concurrent Auke Zijlstra. Deze laatste deed als laatste zet 30-25? en Tjon A Ong haalde combinerend het kampioenschap binnen en wel met 15-20 25x3 19-24 28x30 29-33 38x29 18-22 27x9 8-13 9x18 12x45 3x21 16x47.

Diagram 3

Joker40 - Gerben van Steenberg. De stand van diagram 3 komt uit een partij van Gerben van Steenberg. Hij speelde deze partij tegen een onbekend persoon via internet. De onbekende speler genaamd Joker40 deed als laatste zet in deze stand 26-21. Trots haalde Van Steenberg een fraaie combinatie uit met 22-28 33x22 23-28 32x14 4-10 14x5 13-19! 22x2 (toe maar, even twee dammen weggeven) 12-17! 5x11 6x46 2x30 en 25x45.

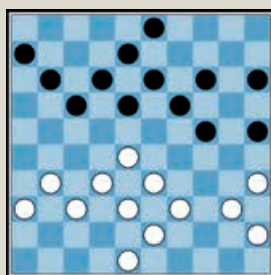
Diagram 4

Gerrit de Bruijn - Rob Schrooten. De stand van diagram 4 komt uit het met zorg samengestelde clubblad van het Amersfoorts Damgenootschap ADG, genaamd De Doorbraak. Deze deed zich voor tijdens de bondswedstrijd ADG-VBI Huissen. Gerrit de Bruijn speelde met wit in deze voor hem bekende stand 38-33 (volgens hem zelf is 39-34 sterker, want op 24-29 volgt 30-24 28x10 en 27-21). De Arnhemmer in Huissense dienst Rob Schrooten meende zich nu te kunnen redden met 26-31 37x26 23-29, maar De

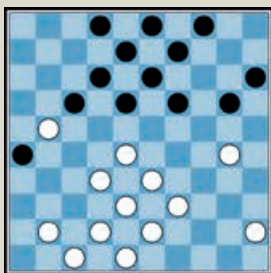
Bruijn beschikt nu over een Coup des Contraires 28-23! 19x37 30x8 29x38 39-33 38x29 27-21 16x27 8-3! Dit is al vaker uitgevoerd in de wedstrijdpraktijk, maar fraai blijft het wel, aldus de lachende witspeler.

Diagram 5

Guido van den Berg - Peter van der Stap. De stand van diagram 5 komt uit het kampioenschap van Schiedam 2012. Combinatiespecialist Peter van der Stap speelde hier met zwart 11-16. Omdat hij tijdig zag dat het voor de hand liggende 17-21 faalt op het verborgen zetje met 28-23 19x28 32x23 18x29 35-30 24x44 33x24 44x42 24-20 15x24 31-26 42x31 36x24. Achteraf gezien had hij dit gerust kunnen spelen, want de witspeler Guido van den Berg had geen ogenblik het vermoeden dat er iets moois in deze stand verborgen zat. Maar Van der Stap koos het zekere voor het onzekere.

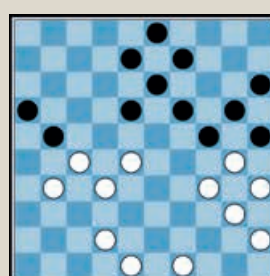
Diagram 6

Klaas Bor - Erik Hoogendoorn. Na afloop van de bondswedstrijd van mijn club CTD uit Arnhem tegen ADG Amersfoort vorig seizoen overhandigde de voorzitter van ADG Cees

Strooper mij een tweetal boekwerken van ADG. Een hiervan was een prachtig boekwerk 30 edities ADG-toernooi 1978-2010. Dit mooi werk is uitgegeven ter gelegenheid van de dertigste editie van het ADG toernooi en mede dankzij sponsoring van Thesis uit Amersfoort en de sympathieke Everloot en ADG zelf. Een boek vol mooie fragmenten en analyses met veel foto's en kampioenoverzichten. Ik zal een ander keer hier zeker op terug komen. Maar voor dit keer houd ik het bij de stand van diagram 6. In editie 1997 speelde Erik Hoogendoorn met zwart 14-20. The Godfather van Turbo Database Klaas Bor speelde nu 30-25? (Ik ben een beetje brutaal geweest om de schijven op 5 en 50 weg te laten vanuit de originele stand om de combinatie beter tot haar recht te laten komen). Zwart komt met een origineel idee: 17-22 25x23 18x29 28x17 12-18 33x24 13-19 24x22 8-12 17x8 26x46.

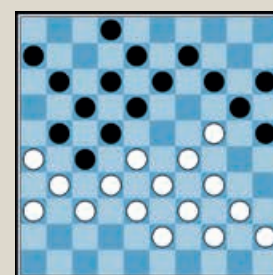
Diagram 7

Chris Roeleven - Krijn van Drie. De stand van diagram 7 komt uit clubblad van Damclub Lent, welk keurig wordt verzorgd door de Nijmegenaar Willem van den Berg en altijd voorzien van vakkundig commentaar. Deze stand deed zich voor tijdens de bondswedstrijd vorig seizoen in de ontmoeting tussen de reserves van Damclub Lent en de reserves van Denk en Zet Culemborg. Chris

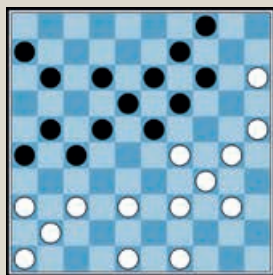
Roeleven (Lent) speelde in de diagramstand met wit 31-26? En na 18-22 van Krijn van Drie (Culemborg) was er niet veel aan de hand. Normaal mist Roeleven nooit een combinatie en dit keer weer niet, want niet hij maar zijn opponent Van Drie miste een niet alledaagse, nogal verborgen, slagzet na 31-26? Deze zou als volgt moeten geschieden: 9-14! 26x17 18-22 27x9 24-29 34x23 25x34 40x29 20-25 9x20 15x11 23x14 3-9 14x12 11-17 12x21 16x47.

Diagram 8

Flits - Marc Podolski. De stand van diagram 8 komt uit een oud nummer van De Dammer, clubblad van de Enschedese Damclub. Marc Podolski speelde tegen het damprogramma Flits. Podolski speelde hier met zwart het "winnende" 14-19, omdat wit nu altijd een schijf moet inleveren. Ware het niet dat Flits binnen 0.1 seconde een duizelingwekkende combinatie uithaalde met 34-30!! 25x23 33-29! 22x42 31x22 18x49 29x27 42x22 36-31! 20x29 40-35 49x40 45x21 met remise.

Diagram 9

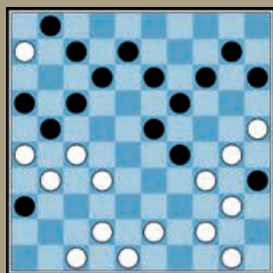

Dik Vermeulen - Arie van de Weteringh. De stand van diagram 9 komt uit het zeer goed verzorgde en diagrammenrijke clubblad Damcombinatie Zaanstreek. Het betreft een spelmoment uit de ontmoeting DC Dordrecht- DC Zaanstreek. Dik Vermeulen (Zaanstreek) miste met wit een fraaie, overigens bekende, slagzet tegen Arie van de Weteringh. Vermeulen zou dik tevreden zijn als hij had voortgezet met 30-24 19x30 39-33 30x28 40-35 23x34 37-31 26x37 41x23 18x29 36-31 27x36 46-41 36x47 35-30 47x33 30x10. Dit wil je toch niet missen in een partij?

PRIJSVRAAG

Wit speelt en wint.

Diagram 10

Tot slot de traditionele prijsvraag in de stand van diagram 10. Wit speelt en wint. Stuur uw oplossing en graag ook een paar fraaie fragmenten, composities of clubbladen naar bovengenoemd adres. Ook tips, waar ik op het Internet damfragmenten kan aantreffen, zijn van harte welkom. Onder de inzenders van goede inzendingen wordt een damboek of damboekenbon verloten. Veel succes ermee. U mag de oplossing ook via email versturen.

De Damacademie

samenwerking in opleiden voor en door de leden!

In het meerjarenbeleidsplan 2012-2015 van de KNDB staat dat kadervorming belangrijk is om onze prachtige sport levend houden. De enthousiaste en goed opgeleide jeugdleider, de deskundige arbiter, de bevolgen damtrainer, de gemotiveerde en goed geschoolde clubbestuurder: zij zijn het die de toekomst van de damsport, in de breedte en aan de top, in handen hebben!

Binnen de dambond zijn goede opleidingen ontwikkeld, die voor ieder lid toegankelijk zijn en die gegeven worden door uitstekende docenten. Met ingang van 2013 gaan we die opleidingen op een nieuwe manier organiseren: in de **DAMACADEMIE**. De **DAMACADEMIE** wordt georganiseerd door de Commissie Opleidingen van de KNDB, die bestaat uit Hans Vermeulen (bestuurslid), Theo van den Hoek, Rik Keurentjes, Karst van Keijzerswaard, Jasper Lemmen, Ton Sprangers en Paul Visser (ondersteuner vanuit het bondsbureau).

De **DAMACADEMIE** presenteert vijf keer per jaar een **THEMADAG**: een dag met workshops rond een bepaald thema, die interessant is voor alle KNDB-leden die wat meer over een onderwerp willen weten, maar die de deelnemers ook een voorproefje geeft van een aansluitende **OPLEIDING** met bijbehorend diploma over dat onderwerp. De themadagen die we in 2013 aanbieden, gaan over:

- Wedstrijdleiding en arbitrage
- Het begeleiden en trainen van jeugd en beginnende dammers
- Het trainen en coachen van gevorderde dammers
- Besturen en organiseren (verenigingsondersteuning)
- PR en nieuwe media, leden- en sponsorwerving

We proberen de themadagen te organiseren op plaatsen en data waarop al veel dammers bijeen zijn (zoals een NK, een zomertoernooi, en dergelijke)

zodat we de bezoekers een rijk gevuld dagprogramma kunnen aanbieden. Het spreekt vanzelf dat die themadagen alleen maar succesvol kunnen zijn als we veel **cursisten** krijgen, en als dammers die een specifieke deskundigheid en ervaring in huis hebben, bereid zijn om als **gastdocent** of als **mentor/praktijkcoach** voor cursisten op te treden.

Dit is dus ook een uitnodiging aan jou!

Wil je wel eens wat meer weten over het spel- en wedstrijdreglement, over het opzetten van

De Damacademie wordt georganiseerd voor dammers en door dammers. Met elkaar worden we een sterkere dambond!

een jeugdafdeling, over het trainen en coachen van een team, over het zelf organiseren van een toernooi? Meld je alvast als cursist bij het bondsbureau!

Wil je jouw eigen damervaring en deskundigheid als vrijwilliger inzetten voor de **DAMACADEMIE** en wel eens de rol van gastdocent of praktijkcoach voor nieuwe cursisten vervullen? Laat het weten aan het bondsbureau!

Het aanbod met de cursusdata en cursusplaatsen van de themadagen vind je binnenkort op de website van de KNDB. En in Het Damspel zullen we regelmatig over de activiteiten van de Damacademie verslag doen.

Kortom: de **DAMACADEMIE** wordt georganiseerd **VOOR** dammers en **DOOR** dammers. Met elkaar worden we een sterkere dambond!

Hans Vermeulen,
bestuurslid topsport, opleiding en training

Wil je jouw eigen damervaring en deskundigheid als vrijwilliger inzetten voor de Damacademie en wel eens de rol van gastdocent of praktijkcoach voor nieuwe cursisten vervullen? Laat het weten aan het bondsbureau!

Wil je wel eens wat meer weten over het spel- en wedstrijdreglement, over het opzetten van een jeugdafdeling, over het trainen en coachen van een team, over het zelf organiseren van een toernooi? Meld je alvast als cursist bij het bondsbureau!

De Damacademie: voor dammers, door dammers!

SELECTIEDAG CENTRALE TRAININGEN 2012 EN 2013

TEKST JOHAN KRAJENBRINK

Hoe oud was ik toen ik naar de selectiedag ging? Waarschijnlijk was ik net aspirant. Ik was zenuwachtig, hoewel ik me goed had proberen voor te bereiden. Sommige standen begreep ik niet, maar ik wist soms welke zet ik als antwoord moest geven... Dat had ik blijkbaar ergens van onthouden. Kortom: de selectiedag van de centrale trainingen bestaat al erg lang, het is een bijzondere damdag met een grote traditie. Lang geleden, toen de zo beroemde KNDB-trainer Nikhila stopte, werd ik coördinator talentontwikkeling (nu geheten: technisch directeur) en ging ik

ook de selectiedag doen. Nikhila had mij verteld dat het karwei niet meeviel: veel bellen en vooral provinciale jeugdleiders achter de broek zitten om hun vrijwilligerswerk ook daadwerkelijk te doen. Hij had en heeft gelijk gekregen. We hebben dit jaar alles op alles gezet om iedereen te bereiken. We hebben de gebruikelijke brieven verstuurd aan alles en iedereen. We hebben de KNDB-site gebruikt en jongens en meisjes konden zich rechtstreeks opgeven. We hebben de nieuwe digineuwsbrief ingezet en natuurlijk ook Het Damspel. We hebben jongens en meisjes rechtstreeks uitgenodigd. We hebben jeugdleiders gemaild, aangesproken, gebeld en we

hebben nog veel meer gedaan. Kortom: we hebben er alles aan gedaan. Want ook bij deze traditionele damdag wordt gevoeld dat het Meerjarenplan 2013-2016 nu vol moet gaan draaien voor de breedtesport, want de talentvijver wordt kleiner en dat is natuurlijk ook nadelig voor onze topsport. Hoewel ik als technisch directeur KNDB verantwoordelijk ben voor toptalenten en voor topsporters, gaat het mij ook erg aan het hart dat we zo teruglopen in ledenaantal. Soms overweeg ik sterk een carrière switch binnen de KNDB. We waren nu dus ook bezorgd voor de opkomst op 3 november voor de selectiedag in het Gelderse Huissen. Dat viel uiteindelijk alles-

zins mee. De opkomst was goed te noemen, met voor de Centrale Pupillen Training (CPT) 34 kinderen, de Centrale Aspiranten Training (CAT) 17 en de Centrale Junioren Training (CJT) 11. Inmiddels hebben we al besloten dat we deze dag veel breder gebruiken. Het is ook een gratis trainingsdag geworden. Het is een damdag zoals die er verder niet is in ons land, het is een damdag waarop je ook jezelf kunt testen en jezelf ook kunt vergelijken met anderen. Na die damdag weet je waar je goed in bent en waar je op kunt gaan trainen. Ook was 3 november een onderdeel van de selectie om te komen tot waarschijnlijk 2 nieuwe NT in 2013. NT wil zeggen Nationaal Talent: dat zijn talenten die bekend zijn bij NOC-NSF en ondermeer speciale trainingsfaciliteiten krijgen met bijvoorbeeld veel trainingen van onze voltijds talentcoach Rik Keurentjes. In 2012 zijn NT: Wouter Sipma, Martijn van IJzendoorn, Jan Groenendijk, Heike Verheul en Karlijn Overes. Aan de ene kant is dat breder maken van de selectiedag een noodsprong. Aan de andere kant is het logisch om een mooie dag, die toch al vast op de damkalender staat en die toch al zo bekend is, zo verstandig mogelijk te gebruiken. Wat kan er gaan gebeuren als voorbereiding voor de selectiedag in 2013:

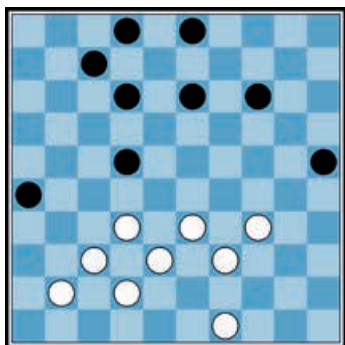
1. De naam selectiedag staat als een huis, maar dekt de lading niet meer helemaal en schrijft soms ook kinderen af: "Ik haal de centrale trainingen toch niet, dus ik ga niet". Daarom heb ik het nu vaak over selectiedag/trainingsdag/testdag. Dat klinkt niet echt soepeltjes, ik weet het. Dus wat te doen?
2. Soms wordt er gemopperd over Huissen als plaats voor de centrale trainingen en als plaats voor de selectiedag. Daar wordt steeds kritisch naar gekeken: bereikbaarheid, zalen, kosten, beschikbaarheid materiaal. Het zou kunnen dat een selectiedag in het centrale Utrecht scheelt in de opkomst voor de selectiedag.
3. Al heel lang hebben wij de gewoonte om kinderen uit te nodigen die niet zijn opgegeven door hun jeugdleiders en ook niet door zichzelf. Daarvan komt een behoorlijk percen-

Fragmenten CPT

COMBINEREN

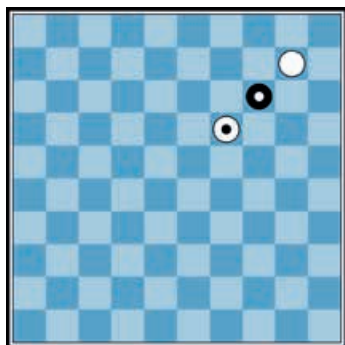
Wit begint en wint.

Eén van de moeilijkere combinaties! 1.34-30! 25x43 2.37-31! 26x39 3.42-37 43x32 4.37x10

EINDSPEL

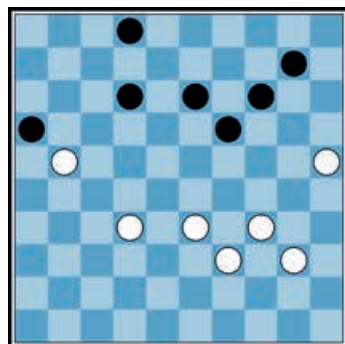
Wit begint en wint.

1.19-41! en de zwarte dam wordt op de lange lijn opgesloten: op 1...14x5 volgt 2.41-46 en op 1...14x46 volgt 2.10-5.

VOORSTELLINGS-VERMOGEN

Teken in het lege diagram de overgebleven stand na de combinatie.

25-20!

De totaalscores van alle opgaven, inclusief het resultaat van een sneldamtoernooitje, zijn:
 CPT: Dirk Vet - Landsmeer, score: 88%
 CAT: Wouter Wolff - Groningen, score: 91%
 CJT: Jitse Slump - Landgraaf, score: 74%

tage toch. Dat zet jeugdleiders aan het denken en dat is alleen maar goed. Ik wil jeugdleiders en provinciale jeugdleiders vragen zich hiervoor in te zetten. Het beste is direct en persoonlijk contact, dat kan de jeugdleider natuurlijk ook het beste, want die kent immers de jeugdspelers. De jeugdleider kan zo het belang van de selectiedag uitleggen.

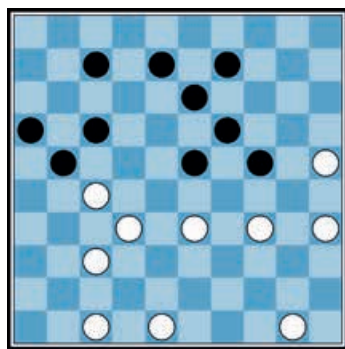
4. Trainen is de sleutel tot blijven dammen. Door te trainen word je beter, boek je succes en blijf je dammen. Door te trainen zie je waarom het dammen zo mooi is. Daarom moeten we er alles aan doen om veel jongens en veel meisjes op de selectiedag te krijgen, ook in 2013.
5. Het is wijs om als jeugdleider niet alles zelf uit te vinden: probeer aansluiting te vinden bij wat er al is (dat is heel veel), zoals aansluiting bij de selectiedag. Een mooie dag met dammende kinderen uit heel Nederland.
6. We zullen de selectiedag blijven gebruiken als testdag voor (nieuwe) NT. Het voordeel van een dag die al zo lang bestaat is dat we inmiddels weten dat die testen een geweldige talentindicator zijn... De technische staf en de commissie training kijken dus meer naar de uitslag van de selectiedag, dan naar de uitslag van een kampioenschap van Nederland welpen of pupillen.
7. Een plan voor de nabije toekomst is ook om slimmer gebruik te maken van al bestaande damdagen. Op de selectiedag zijn veel ouders: dat is ook een kans om wat voor ouders te doen en bijvoorbeeld te kijken of zij zich willen of kunnen inzetten voor het dammen.

De selectiedag/trainingsdag/testdag kan een centrale plaats innemen voor zowel de breedtesport alsook voor de topsport. In 2013 zullen we er samen alles aan doen om de dag tot een groot succes te maken met veel jongens, veel meisjes en veel ouders. En uiteraard vooral ook: een passend programma voor iedereen op die dag!

Fragmenten CAT

COMBINEREN

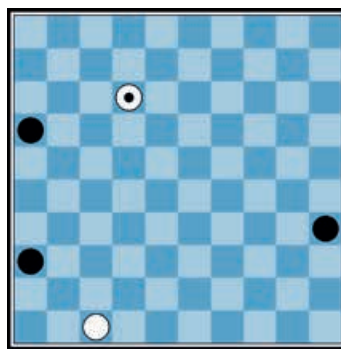
Wit begint en wint.

1.35-30 24x35 2.34-30 35x24 3.25-20 24x15 4.33-29 23x34 5.27-22 17x28 6.32x1.

EINDSPEL

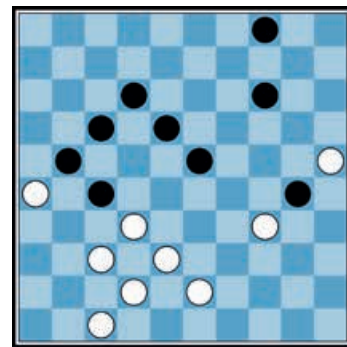
Wit begint en wint.

Het moeilijkste eindspel van de test! 1.12-7! 16-21 2.7-16! 21-26 3.16-7 26-31 3.7-23 met winst. Bijvoorbeeld 3...35-40 4.23x45 31-37 5.45-23 36-41 6.47x36 37-42 7.23-37 42x31 8.36x27.

VOORSTELLINGS-VERMOGEN

Teken in een leeg diagram de overgebleven stand na de combinatie.

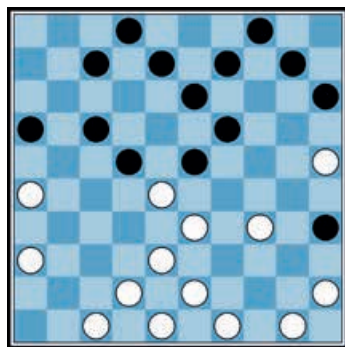

25-20 37-31

Fragmenten CJT

VAARDIGHEID,

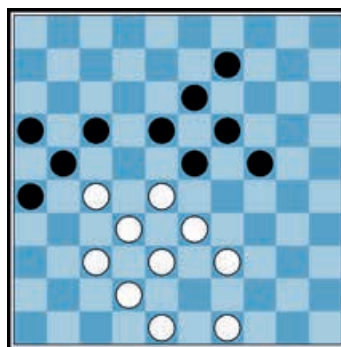
wit begint en wint

1.25-20 23x32 2. 38x18 15x24 3. 34-30 13x22 4. 33-28 22x33 5. 45-40 35x44 6. 50x28 24x35 7. 28-22 17x28 8. 26-21 16x27 9. 36-31 27x36 10. 47-41 36x38 11. 43x01 en nu het eindspel 11. ... 02-07 12. 1x5 35-40 13.05-23 40-45 14. 23-40 45x34 15. 49-44 04-09 16. 44-39 34x43 17. 48x39 en oppositie.

FORCINGS

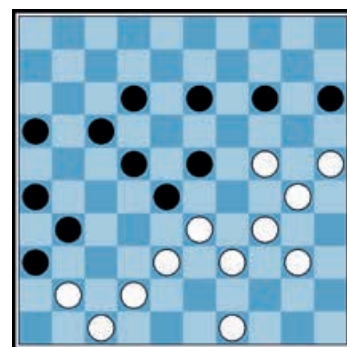
wit begint en wint

1.39-34!! Op 1. ... 09-14 komt de Coup Raphaël 2. 34-29 23x34 3. 28-23 19x39 4. 37-31 26x28 5. 49-44 21x43 6. 44x11 16x07 7. 48x10!+ en op 1. ... 17-22 komt 2. 28x17 21x12 3. 27-22 18x27 4. 32x21 16x27 5. 33-29 24x33 6. 38x07+

VOORSTELLINGS-VERMOGEN

Teken in een leeg diagram de overgebleven stand na de combinatie.

42-37, 25-20, 34-29, 47x7. 49-44-40, 7-1x48-42-48+

Vierde Portugal Open in luxe sferen

MACADOU N'DIAYE MIST VliegTUIG MAAR WINT TOERNOOI

De vierde editie van het Portugal Open is dit jaar niet in Tavira gespeeld maar in de mooie badplaats Albufeira, eveneens in de Algarve. Het toernooi, dat plaats had van 1 tot en met 6 november, kenmerkte zich door lekker dammen in een relaxte atmosfeer. Daarbij geholpen door een prachtige omgeving aan zee, mooi verblijf en heerlijke maaltijden naar keuze in een van de drie luxe hotels van de hotelketen Petchey Leisure. Ook de mooie speelzaal was van grote klasse. Dit jaar deden er maar liefst 74 dammers mee, 34 meer dan de laatste keer. Bij Portugal Open is traditiegetrouw niet alleen het dammen van belang, maar ook het genieten van een zonnige herfstvakantie en kennismaken met de Portugese cultuur. De rondes begonnen bewust om drie uur 's middags waardoor twee keer een mooie ochtendexcursie gemaakt kon worden. De dammers en hun partners reisden af naar de bergen van Monchique en zagen het meest westelijke rotspuntje van Europa "Cabo St. Vincente". Ook waren er een jeepsafari en een golfcursus. Voor de veertig niet spelende gasten was er op de dag met twee rondes een "ladies programma".

Helaas werd het toernooi vier dagen getroffen door minder goed weer, iets was in de Algarve zelden voorkomt. Gelukkig was er een lekker overdekt zwembad en ook het zeewater was prima te doen. De deelnemers en hun gasten kwamen bovendien goed in vakantiesferen door het uitgebreide animatieprogramma van het gastvrije hotel, met elke avond livemuziek en andere optredens. Zaterdagavond was er een gezamenlijk diner met Portugese folkloredansers.

Uiteraard waren er mooie partijen en opmerkelijke prestaties zoals de winst van Peter van der Stap op de Litouwse grootmeester Domchev met een mooie meerslag-finesse. Ook de Fransman Regis Miquel baarde opzien door te winnen van de veel sterkere, maar wedstrijdritme missende, Walter Thoen. Mede daardoor won Regis de prijs van 150 euro voor de grootste persoonlijke toernooi prestatie.

De Senegalese grootmeester Macadou N'Diaye miste zijn vliegtuig in Brussel maar kocht daadkrachtig een nieuw 150 euro ticket. Alsof hij het voorvoelde, want hij won het toernooi! Hij nam de hoofdprijs van 600 euro en een familievoucher van het hotel daarom met een grote glimlach in ontvangst.

De directeur van de hotelketen wil ons volgend jaar graag terug zien. Dat betekent weer scherpe hotelprijzen van 8 euro per persoon per dag! Volgend jaar dus met uw vrienden of partner naar de vijfde editie van Portugal Open van woensdag 30 oktober t/m dinsdag 5 november (een dag langer!).

Voor meer informatie en alle uitslagen en foto's:
<http://www.santaluzia.eu/portugalopen>

Theo Dijkstra: portugalopen@santaluzia.eu

TOERNOOI ALGEMEEN:

	Ws Sb
1. Macodou N'Diaye	7-12 61 100
2. Ron Heusdens	7-11 64 97
3. Frits Luteijn	7-11 60 91
4. Jean Marc Ndjofang	7-10 64 89
5. Peter van der Stap	7-10 62 85
6. Andrej Kalmakov	7-10 62 84
7. Maarten Linssen	7-10 62 80
8. Anton Kosior	7-10 61 80
9. Vitalia Doumsh	7-10 57 80
10. Paul Nitsch	7- 9 62 76

PERSOONLIJK TOERNOOI PRESTATIE:

	Ratingwinst
1. Regis Miquel	7- 8 + 14,37
2. Frits Luteijn	7-11 + 13,99
3. Peter van der Stap	7-10 + 13,11
4. Vitalia Doumsh	7-10 + 11,41
5. Martin Nederlof	7- 7 + 10,39
6. Anton Kosior	7-10 + 10,10
7. Daan van Os	7- 8 + 9,82
8. Leo Peters	7- 8 + 9,37
9. René Runhaar	7- 6 + 8,68
10. Maarten Linssen	7-10 + 8,63

TOERNOOIEN, TRAININGEN EN WEDSTRIJDEN

Organisatoren kunnen hun informatie doorgeven aan het bondsbureau, **026-4952309**.
Actuele kalender op internet: **www.kndb.nl**

DAMHALENDER

 = jeugdevenement

December 2012

- 8 Nationale Competitie.
- 15 Clubcompetitie jeugd-teams.
- 22-29 Delfzijl. Groningen Seaport Masters. S. Buurke (050) 318 97 20.
- 27 Wamel. 35e Open sneldamkampioenschap. A. Janssen (0653) 79 89 85.
- 27 Maarsbergen. Thijs Ravenhorst Toernooi 2012. D.C. van Setten (033) 277 39 68.
- 27/28 Westerhaar. Damnacht Witte van Moort. G. Mol-link (0546) 60 00 11.
- 28 Den Bosch. Ton van den Elzen kerst jeugd damtoernooi. R. van Oosterhout (073) 656 35 39.
- 28 Dedemsvraart. 25e Vrielingtoernooi. G. Brink (0523) 26 69 24.
- 29 Oosterend. Eindejaarstoernooi Texel. Piet Bakelaar (0222) 31 38 43.
- 29 Heerhugowaard. Oud en Nieuw sneldamtoernooi. B. Groot (0648) 72 82 98.
- 29 Wateringen. Piet Helder- man sneldamtoernooi. W. Schrader (0174) 29 42 36.
- 29 's-Gravenpolder. 8e PWG toernooi. J. Veerhoek (0113) 64 96 82.
- 30 IJmuiden. Oudejaarstoernooi. M. van Dijk (0614) 89 71 43.

Januari 2013

- 5 Nationale Competitie.

- 12 Kwalificatietoernooien NK/ halve finale vrouwen.
- 12 Beilen. Rapidtoernooi Houdt Stand. J.A. van der Laan (0592) 41 30 42.
- 12 Woudsend. Sibbele Reekers Damtoernooi. B. Weistra (0611) 30 44 98.
- 12 Den Ham. Toernooi De Hammerdammer. J. Braak- man (0546) 64 50 85.
- 19 Nationale Competitie.
- 26 Kwalificatietoernooien NK/ halve finale vrouwen.
- 26 Twijzelerheide. Hefie Koel- stra Rapiddamtoernooi/ FK rapid. H. van Dijk (0511) 47 60 24
- 26 Zwartsluis. TAMEK dam- toernooi. W. Hammer (038) 386 66 94.

Februari 2013

- 2 Nationale Competitie.
- 9 Kwalificatietoernooien NK/ halve finale vrouwen.
- 9 Hardenberg. AD&M dam- toernooi. H. Veltink (0523) 26 27 81.
- 16 Nationale Competitie.
- 23 Kwalificatietoernooien NK/ halve finale vrouwen.

Maart 2013

- 2 Nationale Competitie, promotie/degradatie.
- 2 DamZ!-toernooi.
- 2 Kampen. Kamper Damdag. Piet Dijkstra (038) 331 86 02.
- 9 HF aspiranten dag 1.

- 13-19 Zoutelande. NK vrouwen.
- 16 HF aspiranten dag 2.
- 16 (HF pupillen meisjes.)
- 16 HF welpen.
- 23 Centrale trainingen CTG, CVT en CAT.
- 23 Haarlem. Vijfde Joop Meure Rapid Toernooi. M. Kusters (0628) 64 60 10.
- 24 Centrale trainingen CJT, CPT en NST.
- 29-30 HF junioren.
- 29-30 (HF aspiranten meisjes.)
- 29-30 HF pupillen.

April 2013

- 3-13 NK algemeen.
- 15-19 Wageningen. Open NK veteranen. H. Kleinrensink (0317) 41 18 73.
- 20 Centrale trainingen CTG, CVT en CAT.
- 21 Centrale trainingen CJT, CPT en NST.
- 29-4/5 NK junioren.
- 29-4/5 NK aspiranten meisjes.
- 29-4/5 NK pupillen.

Mei 2013

- 4 NK welpen meisjes.
- 9-11 NK pupillen meisjes.
- 11 NK welpen.
- 18 HF schooldammen BO en VO.
- 18-28 Salou (Sp). 19e Salou Open. P. Pippel (0182) 37 45 46.
- 25 KNDB-beker.

Juni 2013

- 1 Centrale trainingen CTG,

- 2 CVT en CAT.
- 2 Centrale trainingen CJT, CPT en NST.
- 8 KNDB-beker.
- 8 NK schooldammen BO en VO.
- 15 NK sneldammen alle categorieën.
- 22 KNDB-beker.
- 29 NK sneldammen jeugd-teams.

Juli 2013

- 8-13 NK junioren meisjes.
- 8-13 NK aspiranten.
- 8-12 Bunschoten. 2e Bobolitoer- nooi. P.F. Koops (033) 298 75 41.
- 13-20 Heerhugowaard. Heer- hugowaard Open 2012. G. Verhagen (0648) 49 17 98.

Augustus 2013

September 2013

- 3-11 Bacoli (It). Bacoli Open Internationaal. G. Lucci +3204090004.

Oktober 2013

- 30-5/11 Tavira (Por). Portugal Open 2013. T. Dijkstra (+351281381449).

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

*Vrijdag 16 november jl. is de voorzitter van damclub Opeinde, de heer **HIELKE SCHOLTE**, door burgemeester Tjeerd van Bekkum van de gemeente Smallingerland benoemd tot lid in de Orde van Oranje Nassau. Hij ontving deze onderscheiding vanwege zijn verdiensten voor de (jeugd)damsport en de PKN-kerk ter plaatse.*

Elias Annes Borger, een dammend Fries wonderkind uit de 18^e eeuw

Elias Annes Borger, stippegravure Philippus Velijn naar Ezechiël Davidson, ca. 1800-1824, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Den Haag, IB-Nr.2009728

EEN VOORGANGER VAN HARM WIERSMA?

Als wonderkind wordt in het algemeen beschouwd, dat op een bepaald gebied van kunst, wetenschap of sport op jonge tot zeer jonge leeftijd een kind blijkt over uitzonderlijke vermogens te beschikken. Een prestatie die men niet bij zo'n jong kind zou verwachten. Daarmee is nog niet aangetoond dat het kind ook hoogbegaafd zou zijn. In de schaaksport circuleert een hele rij namen van "wonderkinderen", van Bobby Fischer tot Judit Polgár. Bij het dammen: Ton Sijbrands en de Fries Harm Wiersma (die als driejarige een legpuzzel van tweehonderd stukjes legde!). Het is moeilijk aantoonbaar of Friesland nog een uitzonderlijk talent op damgebied heeft gehad in de 18^e eeuw, maar de omgeving van de jonge Elias Annes Borger was geïmponeerd door zijn berekeningen en slagen op het dambord.

LEZEN EN SCHRIJVEN OP DRIEJARIGE LEEFTIJD

Zouden de kinderen van de Dr. E.A. Borgerschool en de scouts van de Borgergroep in Joure weten hoe bijzonder hun naamgever was? De bezoekers van Pizzeria Ristorante Sardegna in de Midstraat 5 kunnen lezen dat Elias Annes Borger geboren werd op 26 februari 1784 (hij overleed te Leiden op 12 oktober 1820). Honderd jaar na zijn geboorte werd het pand gesierd met een gedenksteen.

De kleine Elias groeide op in een eenvoudig gezin. Zijn vader was wijnhandelaar en jeneverstoker. Als driejarige leerde hij tegelijk lezen en schrijven. Het was lastig om hem als klein kind aan te kleden. Hij wilde lezen! Hij bleek zeer leergierig, las alles wat los en vast zat en wist zijn familie te vermaken met de complete verhalen uit de bijbel, in logisch verband met aanvullingen en hetzelfde op het gebied van de vaderlandse geschiedenis. De kennis van de ouders was al gauw niet toereikend om hem verder te helpen. Vanaf zijn vierde jaar kreeg hij onderwijs op de algemene dorpschool. Meester Laurens Durks Hornstra had zoveel plezier in hem dat hij na schooltijd bijles ging geven in vakken als godsdienstleer, hogere rekenkunde en sterrenkunde enz.

DE SPORTIEVE ELIAS

Meester Hornstra had niet alleen aandacht voor zijn ongewone leerprestaties. Hij vreesde dat de jonge maar krachtig gebouwde Elias te weinig aan beweging toekwam, zodat hij hem aanspoorde meer op straat te spelen met de andere kinderen. Als hij met spel mee deed bleek hij ook daarin dan uitzonderlijk. Eekhoff schrijft in 1842: *"In zonderheid was dan het knikkeren zijn geliefkoosd spel; ofschoon hij daartoe niet altijd makkers kon vinden, die zich met hem durfden meten, dewijl hij ook daarin, door vaardigheid en juistheid in treffen, allen overtrof. (...) Wie toch erkende niet zijne meerderheid op het dambord, als zijne ver vooruitziende, fijne berekeningen zijne partij, in de meeste gevallen, gevoelige slagen toebagten?"* En: *"Wie evenaarde hem des winters, als schaatsenrijder op de spiegelgladde stroomen en vlakten? - Wie, des zomers, als zwemmer, wanneer hij met zijne makkers den vliet kliefte en met buitengewone inspanning tegen den stroom opschoot, of langer dan iemand onder water dook?"*

EEN BIJZONDERE STUDIEBOL

De jonge Elias bleek uitzonderlijk. Beginnend Latijn leerde hij van de notaris en dorpsdokter Martinus van den Acker. Hermanus Schlikker, de predikant van Langweer, nam hem in huis om hem als goed classicus verder te brengen in de oude talen. Elias zou later Latijn spreken alsof het zijn moedertaal was. In 1801 ging hij als zeventienjarige naar Leiden voor het verkrijgen van een van de te vergeven dertig studiebeurzen in alle studierichtingen. Het examen voor de studiebeurs van driehonderd gulden behaalde hij glansrijk. Over Borgers examen luidde aller oordeel: *"al ware er slechts één beurs te begeben, zij zou hem ten deel vallen"*. Op 7 juni 1807 promoveerde hij tot doctor in de Godgeleerdheid, na het openbaar verdedigen van zijn Specimen hermeneuticum inaugurale exhibens interpretationem Epistolae Pauli ad Galatas. Over hem werd gezegd: *"eene proef, die het werk scheen, niet van eenen drieëntwintig jarigen jongeling, maar van eenen zeventig jarigen, door bestendig letterblokken doorkneden grijsaard"*. Een aanstelling volgde als lector en

Gedenksteen 100ste geboortedag Elias Annes Borger 26 februari 1784-1884, Midstraat 5, Joure.

Foto: Tsjepke van der Honing, Joure.

Literatuur :

Aa, A.J. van der, Biografisch woordenboek der Nederlanden, Tweede Deel, 1854, 926-934

Eekhoff, W. Bijzonderheden omtrent de jeugd en de eerste verstandelijke ontwikkeling van den beroemden Elias Annes Borger, 1842, 1-32

Witsen Geysbeek, P.G., Biografisch anthologisch en critisch woordenboek der Nederduitsche dichters. Deel 1 ABE-BYN. C.L.

Schleijer, Amsterdam, 1821, 333-339

Internet bronnen:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Wonderkind>
<http://www.pizzeriasardegna.nl>
<http://www.praamsma.org/personalities/EABorger/E.A.Borger.html>

Met dank aan Dr. P. Altena, docent Nederlands, Dominicus College Nijmegen, voor het aanreiken van het onderwerp.

Een Koninklijke “dam”-klok aan het Spaanse hof

in 1811 als hoogleraar exegete; in 1817 als hoogleraar geschiedenis en klassieke letteren. Naast een beroemd theoloog, classicus en geschiedenissenner was hij ook een befaamd redenaar en dichter. In zijn korte leven kende hij echter ook veel leed. In 1814 trouwde hij met Jonkvrouw Abrahamina van der Meulen. Zij kregen een zoon, maar zijn vrouw stierf in haar kraambed. Zo werd hij in één jaar: man, vader en weduwnaar. In 1819 trouwde Borger met Jonkvrouw Cornelia Scheltema en weer stierf zijn vrouw, nu samen met het pasgeboren kind in het kraambed. Hij schreef hierover een tragisch-autobiografische ode: “Aan den Rhijn, in de lente van het jaar 1820”, waarvan vertalingen in het Frans, Duits, Engels, Fries en Latijn zijn verschenen. Hij raakte in een diepe depressie en verloor alle moed, waarna hij op 36-jarige leeftijd overleed. In Katwijk, waar ook een straat naar hem is vernoemd, werd hij begraven bij zijn tweede vrouw. Van zijn damspelcapaciteiten is niets overgeleverd, maar als hij in deze tijd had geleefd met de huidige trainingsfaciliteiten, had hij mogelijk tot de hors categorie dammers behoord.

Tot het Spaanse Nationale Erfgoed behoort een kostbare verzameling van meer dan zeventienhonderd klokken en horloges, bijeengebracht in de Koninklijke paleizen in Madrid. Een van de grootste klokkencollecties ter wereld, in perfecte conditie en bijna volledig operationeel. De exclusieve hobby van vier achtereenvolgende monarchen om topstukken van fameuze Engelse, Franse en Zwitserse klokkenmakers te kopen, diende ook ter decoratie van het nieuwe paleis: Palacio Real de Madrid en voor het Palacio El Pardo; Palacio El Escorial en Casa del Labrador in Aranjuez. Klokken van ondermeer John Ellicott, George Graham, Ferdinand Berthoud, Pierre Jaquet-Droz, Jean-Antoine Lepine, Manuel Gutierrez en Abraham-Louis Breguet waren van 25 oktober 2011 tot 15 januari 2012 opgenomen in een expositie met de titel: La Medida del Tiempo [Tijdmeting]. Relojes de reyes en la Corte Española del s. XVIII. De expositie van meer dan vijftig klokken uit de 18e eeuw was verdeeld in vier secties, elk gewijd aan een van de koningen en geselecteerd naar de technische en esthetische smaak van die tijd. Philips V, de kleinzoon van koning Lodewijk XIV van Frankrijk en de eerste Bourbon koning van Spanje, bracht in zijn regeerperiode van 16-11-1700 tot zijn dood op 9 juli 1746 een unieke collectie Engelse klokken bijeen. Ferdinand IV, de vijfde zoon van Philips V, regeerde van 1746 tot 10 augustus 1759. De eerste Zwitserse klokken met automaat werden door hem toegevoegd. Karel III van Bourbon, de derde zoon van Philips V en halfbroer van Ferdinand, besteeg hierna de troon tot zijn dood op 14 december 1788. Hij zette zich in om de Spaanse klokkenfabricage van de grond te krijgen en de concurrentie aan te gaan met de Franse industrie. De zoon van Karel III, Karel IV van Bourbon, sluit de rij als vorstverzamelaar van 1788 tot 19 maart 1808, wanneer Napoleon het voor elkaar krijgt om zijn broer Joseph op de troon te zetten. Karel IV verzamelde niet alleen, maar staat ook bekend als de koningklokkenmaker en hield er zelfs een eigen winkel op na. Alle klokken zijn door Amalia Aranda Huete, de curator van de collectie en de tentoonstelling, gedetailleerd beschreven in een catalogus (met dezelfde titel als de expositie), zowel historisch als vanuit artistiek oogpunt. In 1987 verscheen een catalogus van de hand van J. Ramon Colon de Carvajal: Catalogo de relojes del Patrimonio Nacional. Beide werken konden nog niet worden geraadpleegd.

Klok, damspel honderd velden, toegeschreven aan Varcollier, collectie Palacio Real de Madrid, ca 1800-1815.

De goudvergulde klok met een witte wijzerplaat van Romeinse cijfers laat twee zittende figuren zien, een man en vrouw. De man doet een zet op het bord met 10 rijen velden. Het is een Franse klok, toegeschreven aan Varcollier en gedateerd op 1800-1815. Spanje kent geen cultuur van het grote dambord. Dat een dergelijke kostbare klok met honderd velden toch zijn weg vond naar het Spaanse Hof geeft aan dat men ondanks het afwijkende aantal velden deze aanschaf met graagte deed. Klokken hadden een prominente plaats in een salon of zaal en dienden ook als pronkstuk, als decoratief kijkobject. Het laten genieten van deze damklok heeft echter niet geleid tot een opgang van de “Franse spelcultuur” in Spanje. Het land behield zijn cultuur van het dammen op 64 velden.

Internetbronnen:

<http://www.patrimonionacional.es/Home/Programas-Culturales/Exposiciones-Temporales/Exposiciones/Relojes.aspx>
<http://www.hoyesarte.com/exposiciones-de-arte/en-cartel/10634-la-medida-del-tiempo-relojes-de-reyes-en-la-corte-espanola-del-siglo-xviii.html>
 Geniet vijf minuten van klokken: <http://www.youtube.com/watch?v=a2w72G2HXn8>
 Foto herkomst: http://fotos.lainformacion.com/arte-cultura-y-espectaculos/historia/la-medida-del-tiempo-en-los-relojes-de-los-reyes-espanoles_WJZ7IP8G-wkKcpAslgNGNm6/

DE WERELDKAMPIOEN BRACHT IN EMMELOORD MET SNEL SPEL DE MEESTE
VAN ZIJN 42 TEGENSTANDERS IN GROTE PROBLEMEN.

BEELD: GEB KOS